

Schoolplan 2011-2015

Willem Farel school

‘onderwijs in goede handen’

Directeur: Dhr. G.W.A. van Belzen
Dassenburcht 9
3971 JM Hoevelaken
033-2538124
www.farelschool.info
directie@farelschool.info

De Willem Farelschool gaat uit van Educatis, een vereniging voor Christelijk onderwijs op Reformatorische grondslag

Het bestuur van Educatis heeft kennis genomen van het schoolplan en heeft de directie opdracht gegeven tot uitvoering.

Namens het bestuur,

Drs. A. Verweij
Bovenschools manager

Namens het personeel,

G.W.A. van Belzen
Directeur

Inhoudsopgave

1	De Willem Farelschool anno 2011	6
1.1	<i>Educatis</i>	6
1.2	<i>De algemene beschrijving van de Willem Farelschool</i>	6
1.2.1	Doelgroep en voedingsgebied.....	7
1.3	<i>Het schoolplan</i>	7
1.3.1	Doel en functie, relatie met het strategisch beleidsplan	7
1.3.2	Verantwoording en beleidskeuzes.....	8
2.	Het schoolconcept	9
2.1	<i>De grondslag van de school</i>	9
2.1.1	Mens- en kindbeeld	9
2.1.2	Uitgangspunten	10
2.2	<i>Visie op opvoeding, onderwijs en maatschappij</i>	10
2.2.1	Opvoeden tot burgerschap	10
2.2.2	De veilige school	11
2.2.3	De school als leerplaats.....	11
2.2.4	School en ouders	14
2.2.5	Uitgangspunten	16
2.3	<i>Missie van de school</i>	16
3	Kwaliteitsbeleid	17
3.1	<i>Planmatig werken aan verbetering</i>	17
3.2	<i>Leerlingenpopulatie en onderwijsbehoeften</i>	18
3.3	<i>Evaluatie kwaliteit van opbrengsten</i>	19
3.4	<i>Evaluatie leren en onderwijzen</i>	19
3.5	<i>Het borgen van de kwaliteit van het leren en onderwijzen</i>	20

3.6	<i>De rapportage schoolontwikkeling</i>	20
3.7	<i>Sociale veiligheid</i>	20
3.8	<i>Burgerschap en sociale integratie</i>	20
4	Onderwijskundig beleid	22
4.1	<i>Onderwijs en leren</i>	22
4.1.1	Leerstofaanbod.....	22
4.1.2	Onderwijstijd	23
4.1.3	Onderwijsleerproces	23
4.1.4	Schoolklimaat	25
4.2	<i>Zorg en begeleiding</i>	26
4.2.1	Leerlingenzorg en passend onderwijs	28
4.3	<i>Toetsing</i>	29
4.3.1	Leerlingvolgsysteem.....	30
4.3.2	Opbrengsten	31
5	Personeelsbeleid	32
	<i>Er zijn protocollen in ontwikkeling inzake:</i>	32
5.1	<i>Taakbeleid</i>	32
5.3	<i>Bevoegdheid en bekwaamheid</i>	33
5.4	<i>'Convenant Leerkracht', Functiemix</i>	34
5.5	<i>Stagebeleid</i>	34
5.6	<i>Formatiebeleid</i>	35
6	Financieel beleid	36
6.1	<i>Projecten materieel</i>	37
6.2	<i>Projecten personeel</i>	37
6.3	<i>Projecten onderwijsvernieuwing</i>	37

7	Beleidsvoornemens	37
7.1	<i>Beleidsvoornemens op hoofdlijnen</i>	37
7.2	<i>Planning uitvoering beleidsvoornemens</i>	38
Bijlage 1:	Visie en missie Educatis.....	41
Bijlage 2:	Notitie actief burgerschap en sociale integratie	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 3:	Borgingsdocument werkafspraken Willem Farelschool.....	50
Bijlage 4:	Kwaliteitzorg.....	57

1 De Willem Farelschool anno 2011

1.1 Educatis

Educatis is een vereniging voor christelijk onderwijs op reformatorische grondslag, gevestigd te Utrecht. De vereniging is 18 mei 2005 opgericht en heeft Gods Woord en de Drie Formuleren van Enigheid als grondslag. Per 1 augustus 2005 heeft het bestuur van de vereniging het bevoegd gezag over acht scholen gekregen. Het betreft de scholen:
J. Calvijnsschool te Amersfoort
De Akker te Amstelveen
Verhoeff-Rollmanschool te Bodegraven
Nederlands Hervormde Basisschool De Lelie te Driebruggen
W. Farelschool te Hoevelaken
J. Bogermanschool te Houten
Daniëlschool te Soest
Eben-Haëzerschool te Utrecht
Per 1 januari 2007 is ook de School met de Bijbel te Nieuwer ter Aa tot de vereniging toegetreden. De vereniging is ontstaan vanuit een federatieve samenwerking tussen de besturen van de afzonderlijke scholen. De grondslag van de schoolvereniging is vastgelegd in de statuten van de schoolvereniging. De visie en missie is beschreven in bijlage 1 van dit document.

1.2 Algemene beschrijving van de Willem Farelschool

De Willem Farelschool behoorde voor de fusie tot de vereniging tot het verstrekken van basisonderwijs op Reformatorische grondslag te Amersfoort. Deze vereniging is opgericht op 27 mei 1967. De noodzaak tot het oprichten van de Vereniging en het stichten van onze school lag in de gevoelde behoefte om de kinderen onderwijs te geven overeenkomstig de reformatorische levensovertuiging. De Willem Farelschool wordt bezocht door ongeveer 240 leerlingen. De laatste jaren is een stijging in het leerlingenaantal waar te nemen. De Willem Farelschool maakt sinds oktober 1997 gebruik van het huidige schoolgebouw aan de Dassenburcht. Het gebouw heeft 9 leslokalen, een speellokaal, een gemeenschapsruimte, een personeelskamer, een directiekamer en enkele kleine ruimtes. In januari 2007 is het achtste lokaal opgeleverd en in maart 2009 het negende lokaal, inclusief een aantal nieuwe kantoorruimtes. Vanaf de start van de Farelschool tot ongeveer 2002 heeft de school een vrij rustige periode doorgemaakt. De jaren daarna waren onrustig, mede door het vertrek van de directeur en het (gedwongen) vertrek van personeelsleden. Vanaf 2004 is er onder leiding van de voormalige directeur hard gewerkt aan de kwaliteit van het onderwijs. De resultaten hiervan zijn zichtbaar in de dagelijkse schoolpraktijk. De huidige directeur is sinds mei 2010 aan de school verbonden en zet met het team de ingeslagen weg voort.

1.2.1 Doelgroep en voedingsgebied

Van de ouders van toekomstige leerlingen wordt verwacht dat zij de grondslag en de doelstelling van de vereniging, zoals deze verwoord zijn in de artikelen 2 en 3 van de statuten, onderschrijven. Van de ouders van toekomstige leerlingen wordt verwacht dat zij bij de inschrijving een verklaring ondertekenen waarin zij beloven zich te zullen houden aan de regels die de school. Deze regels zijn een praktisch gevolg van de grondslag. Er vindt ten allen tijde een kennismakingsgesprek met toekomstige ouders plaats. Een lid van de lokale commissie en de directeur zijn bij dit gesprek aanwezig. In dit gesprek wordt er gevraagd naar de redenen van aanmelding. Er wordt door de directeur een beeld geschetst van de school zowel op didactisch, pedagogisch als principieel gebied, zodat de ouders weten of zij achter hun keuze kunnen staan.

De Willem Farelschool heeft een streekfunctie. De leerlingen komen uit Hoevelaken, Nijkerk, Zwartebroek, Terschuur, Voorthuizen en Nijkerkerveen. Het feit dat vrijwel alle kinderen afkomstig zijn uit deze kleine dorpen, bepaalt voor een groot deel het dorpse karakter van de school. Sinds kort komen er ook enkele kinderen naar de Willem Farelschool vanuit de nieuwbouwwijken van Amersfoort Noord. In paragraaf 3.2 wordt verder ingegaan op de doelgroep van de Willem Farelschool.

1.3 Het schoolplan

1.3.1 Doel en functie, relatie met het strategisch beleidsplan

Een schoolplan geeft de koers aan voor de school voor een periode van vier jaar. Gevraagd wordt strategische beleidskeuzes te maken en het huidige beleid te verantwoorden.

Bij het opzetten en vaststellen van het schoolplan gaat het om het bepalen, bewaken en verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs. Van groot belang is daarbij de vulling van het begrip kwaliteit. Kwaliteit bestaat niet alleen uit het optimaal functioneren van de school en het helder beschrijven van processen en procedures en ook niet alleen uit het behalen van hoge leerrendementen. Voor Educatis is kwaliteit onder andere de verbinding tussen grondslag en doel: het onderwijs geven vanuit de grondslag van Gods Woord, de Bijbel.

In Spreuken 22:6 wordt ons de opdracht gegeven: 'Leer de jongen de eerste beginselen naar de eis Zijns wegs.' Deze opdracht geldt in de eerste plaats de godsdienstige opvoeding, maar heeft evenzeer betekenis voor het hele leven en daarmee voor het onderwijs.

In Mattheüs 25:14-30 lezen wij de gelijkenis van de talenten. Duidelijk blijkt uit deze gelijkenis dat er verschil is tussen de talenten die ieder krijgt. Voor ieder geldt echter dezelfde opdracht, namelijk de talenten ten volle gebruiken naar de mate die God gegeven heeft.

Vanuit deze en ook andere plaatsen uit Gods Woord wensen wij vorm te geven aan de opdracht om de identiteit en kwaliteit van ons onderwijs te bewaken en te bevorderen.

Door het bestuur van Educatis is een strategisch beleidsplan opgesteld. Het Strategisch Beleidsplan (SBP) geeft de hoofdlijnen van het bestuursbeleid en de strategische keuzes daarbinnen aan voor de komende 4 jaar. Het gaat om een beschrijving op verenigings- en bovenschools niveau. In het SBP wordt aangegeven waar het bestuur zich de komende jaren op wil richten en waar we met de hele organisatie naar toe werken. Het SBP is het sturende referentiekader voor de voorbereiding, de ontwikkeling, de uitvoering en de evaluatie van het beleid binnen de vereniging. Bestuursbesluiten, operationele plannen en resultaten zullen steeds getoetst worden aan het SBP. Op

grond van argumenten kan bij uitzondering afgeweken worden van de geformuleerde hoofdlijnen in dit strategisch beleidsplan. Het SBP geeft de richting van het beleid voor de komende jaren aan en is basis voor verdere beleidsvorming en uitwerking. De concrete invulling en uitwerking van het strategisch beleid gebeurt door middel van de operationele plannen zoals het jaarplan van het MT met de daaronder uitgewerkte deelplannen t.a.v. specifieke deelterreinen. Elke school operationaliseert de beleidsuitspraken in het eigen schoolplan, waarbij de uitwerking jaarlijks vastgelegd wordt in het jaarplan van de school. Bij het maken van dat jaarplan wordt rekening gehouden met het jaarplan van het MT.

1.3.2 Verantwoording en beleidskeuzes

Er is steeds sprake van verandering en vernieuwing in en van het onderwijs. Daartegenover staat dat er veel zaken in het schoolleven zijn, die vastliggen in de wetgeving of verankerd zijn in het personeelsbeleid in samenhang met de rechtspositie en de inzet van financiële middelen met de vele vaste lasten die daarin meespelen.

De beleidskeuzes richten zich met name op twee zaken:

a. Het doorvertalen van onze identiteit in ons onderwijs.

b. Het inspelen op ontwikkelingen en tendensen in onze maatschappij die de koers van de school mede bepalen. Zo vragen zaken als de ontwikkeling van passend onderwijs en opbrengst gericht werken de komende jaren de aandacht.

In wezen richten beide punten zich op het bewaren en verwezenlijken van de schoolidentiteit en de -kwaliteit.

In de opzet van dit schoolplan is er voor gekozen om in de linkerkolom vooral verantwoording af te leggen over de stand van zaken met betrekking tot het onderwijs op de school en wordt de rechterkolom benut om de beleidsvoornemens voor de komende vier jaar te verwoorden.

2. Het schoolconcept

2.1 De grondslag van de school

<p>De Willem Farelschool is een christelijke school op reformatorische grondslag. Uitgangspunt voor al ons handelen is de Bijbel, het Woord van God. De Drie Formulieren van Enigheid vatten samen wat wij belijden.</p> <p>De christelijke grondslag van onze school doortrekt ons hele leven en heeft daardoor alles te maken met de visie op opvoeding en onderwijs.</p> <p>We streven naar Bijbels gefundeerd onderwijs, gericht op het doorgeven van het getuigenis, met het oog op geestelijke toerusting, lofprijzing, ontwikkeling van de kinderen als leden van de samenleving en vormgeving van denken en handelen in de samenleving.</p> <p>We stellen ons steeds de vraag wat de Bijbel ons in deze tijd te zeggen heeft.</p> <p>De christelijke levensbeschouwing heeft uiteraard gevolgen voor de inhoud en vormgeving van het onderwijs. Er vindt een vertaalslag plaats vanuit de levensbeschouwelijke visie naar het eigen gezicht van de school.</p>	<p>In bijlage 1 is een document opgenomen dat gehanteerd wordt binnen de scholen. Op deze manier willen wij onze identiteit handen en voeten geven in de praktijk van alledag.</p> <p>Dit document is richtinggevend in de gesprekken die gevoerd worden met de leerkrachten, in de gesprekken die gevoerd worden met de (toekomstige) ouders en verzorgers en is mede bepalend voor de omgangsregels die in de school gelden.</p> <p>Het handelen van de leraren wordt mede getoetst aan dit identiteitsdocument, in samenhang met de competentieprofielen en goedgekeurd door het bestuur van Educatis.</p>
--	---

2.1.1 Mens- en kindbeeld

<p>Vanuit Gods Woord verwoorden wij een Bijbels mens- en kindbeeld.</p> <p>De mens, dus ook ieder kind, is geschapen naar Gods beeld en gelijkenis.</p> <p>Door de zondeval is de schepping ten diepste verwoest. De mens is het beeld van God verloren. De gevolgen van de zondeval zijn ingrijpend: er is sprake van een onwil en een onmacht tot het goede. De verhouding tot God is totaal verstoord. De omgang met elkaar wordt getekend door de doorwerking van de vloek van de zonde. De omgang met de schepping wordt gekenmerkt door de totale verdorvenheid.</p> <p>Dankzij Gods genade wordt de doorwerking van de zonde getemperd en kan de verhouding tot God weer hersteld worden. Er is door wedergeboorte een weg tot eeuwig behoud in Jezus Christus.</p> <p>Hoewel wij als mensen in zonde gevallen zijn, houdt dat niet in dat wij niet aangesproken kunnen worden op onze daden. Wij zijn</p>
----

verantwoordelijk voor ons handelen. Het is onze opdracht te leven naar Gods Woord en Zijn geboden, wat samengevat kan worden in de zin: 'God liefhebben boven alles en je naaste liefhebben als jezelf'. Het opvoedingsdoel wordt nagestreefd in de weg van het gebruik van de middelen. In dat opzicht is er sprake van een grote verantwoordelijkheid. De leerlingen moeten worden opgevoed, zodat ze aangesproken kunnen worden op hun verantwoordelijkheid voor de gezindheid van het hart, voor hun houding en voor alle uitingsvormen.

2.1.2 Uitgangspunten

- Ons onderwijs benadrukt de ik-Gij-gij relatie en wil kinderen winnen voor een leven met de Heere: God liefhebben boven alles en de naaste als zichzelf.
- Ons onderwijs geeft een centrale plaats aan de verkondiging van Gods grote daden.
- Wij willen een bijdrage leveren aan het inwijden van leerlingen in geloofsgeheimen.
- Wij willen leerlingen inleiden in de betekenis van de dingen om hen heen.
- Wij bieden leerlingen zorg en bescherming.
- Wij willen kennis overdragen en kinderen vormen.

2.2 Visie op opvoeding, onderwijs en maatschappij

2.2.1 Opvoeden tot burgerschap

De school is een onderwijs- en opvoedingsinstituut met een eigen taak en verantwoordelijkheid.

We zien opvoeding en onderwijs verstrengeld aanwezig op school.

Onze school houdt rekening met de andere opvoedingsmilieus, zoals gezin en kerk.

Daar hebben wij ouders en anderen dus bij nodig.

Ook houden wij rekening met de grote invloed van onbewuste medeopvoeders, zoals de media en de invloed van vrienden en leeftijdgenoten.

Opvoeden is kinderen leiden naar volwassenheid. We zien opvoeden als het ontwikkelen van een levenshouding overeenkomstig de waarden en normen van de Bijbel.

Opvoeden gebeurt door interactie tussen leerkracht en kind. Een goede relatie tussen leerkracht en kind is een vereiste.

De mening van ouders (als hoofdopvoeders) en externe deskundigen stellen wij op prijs. Zij houden ons een spiegel voor en geven ons de gelegenheid het beleid te versterken dan wel bij te stellen.

Opvoeden en onderwijzen zijn niet los te koppelen van elkaar. Zij gaan altijd samen op. Het ene moment wordt meer accent gelegd op het opvoeden, het andere moment krijgt het onderwijzen meer aandacht. Voor ons geldt echter dat het één niet zonder het ander plaats kan vinden. Onderwijzen is voor ons een onderdeel van de opvoeding.

Het onderwijzen en opvoeden van onze kinderen vindt niet plaats in een geïsoleerde omgeving. Vanuit de veiligheid die zowel het gezin als de school bieden, vindt voortdurend interactie plaats met de maatschappij. De opdracht om onze kinderen op te voeden tot burgers van onze samenleving is daarom voor ons als vanzelfsprekend. Daarbij realiseren wij ons dat het christelijk gedachtegoed steeds minder uitgangspunt vormt voor de maatschappij.

Gezien de maatschappelijke context en de opdracht vanuit de overheid betreffende actief burgerschap en sociale integratie hebben wij in het onderwijs aandacht voor:

- Het overdragen van de Bijbelse waarden en normen
- Het onderwijzen van andere levensbeschouwingen en wereldgodsdiensten
- Het leren omgaan met andere opvattingen over onze waarden en normen.

De leraar is een identificatiefiguur voor de leerlingen. Dat houdt in dat van een leraar niet alleen verwacht wordt dat hij met woorden de waarden en normen overdraagt, maar dit ook in zijn gedrag vormgeeft.

In bijlage 2 is de notitie burgerschap opgenomen.

2.2.2 De veilige school

Wij willen een veilige school zijn, waar kinderen zich geaccepteerd en geborgen voelen. Wij willen een schoolgemeenschap waarin men elkaar kent en waar men rekening houdt met elkaar.

We gaan ervan uit dat kinderen alleen tot leren kunnen komen in een sfeer van veiligheid en geborgenheid, kortom een sociaal, veilig en opvoedkundig klimaat.

Kinderen mogen zichzelf zijn, dat vraagt om acceptatie van elkaar en het ontwikkelen van een eigen persoonlijkheid, zelfbewustheid en assertiviteit. Creatieve en muzische vakken vervullen hierbij een belangrijke rol.

Een aantrekkelijk schoolgebouw en een aantrekkelijke leeromgeving komen het werkklimaat en het welbevinden van zowel leerlingen als leerkrachten ten goede.

De school heeft een veiligheidsplan waarin afspraken en protocollen rondom veiligheid samengebracht zijn.

Elke twee jaar wordt een tevredenheidsmeting gehouden onder ouders, personeel en leerlingen over het gevoel van veiligheid: 2012 en 2014

2.2.3 De school als leerplaats

Ons onderwijs is gericht op het realiseren van de kerndoelen en het realiseren van doelen die de school zichzelf stelt. De school legt de basis voor het voortgezet onderwijs en daarmee een basis voor het

Zoals we verwoord hebben in onze missie, is de school een veilige plaats waar een kind op een veilige en sociaal prettige wijze leert. We mogen daarbij streven naar een hoog leerrendement. Daarbij

<p>functioneren in de maatschappij.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omdat wij de persoonlijke ontwikkeling van de leerling met zijn eigen gaven belangrijk vinden, is het volgen van de ontwikkeling door observatie en toetsen van groot belang. Het Leerlingvolgsysteem is een belangrijk middel om deze vorderingen systematisch op te slaan, zodat deze toegankelijk zijn voor leraren en ouders. • De motivatie van de leerlingen wordt bevorderd als gestelde leerdoelen passen bij de draagkracht en de draaglast van de leerlingen. Het is een voortdurende uitdaging de juiste afstemming te vinden waardoor de leerling het leren als uitdaging blijft ervaren. • Leren staat op onze school centraal. Leren door, met, van en ondanks elkaar. Kinderen leren vooral in betekenisvolle leeromgevingen. Dat betekent dat we zoeken naar contexten en omgevingen die het kind aanspreken. Deze omgevingen passen bij de leeftijd en ontwikkeling van het kind. • Kinderen die de stof moeilijk vinden ondersteunen we door extra instructie, stofreductie en tempodifferentiatie. • Kinderen die meer aan kunnen, dagen we uit om meer tot zich te nemen en zich meer in de stof te verdiepen. We doen daarbij een beroep op de zelfstandigheid van de leerlingen. • We spreken duidelijk verwachtingen uit naar de kinderen. Voor het kind liggen die verwachtingen telkens in de zone van zijn/haar naaste ontwikkeling. • We stimuleren het samenwerken door groepsopdrachten en het helpen van elkaar bij verschillende vakken. • Ieder kind mag fouten maken. Fouten worden gezien als onderdeel van een leerproces. <p>Zoals de school een leerplaats is voor de leerlingen, zo moet de school ook als leerplaats fungeren voor het team. Ook het team is in voortdurende ontwikkeling. De ontwikkeling vindt zowel op</p>	<p>zoeken wij het goede evenwicht tussen leerprocessen en de kennisoverdracht.</p> <p>Elk kind is uniek. Het ene kind leert meer met zijn hoofd, het andere met zijn hart of handen. Dat komt ook tot uiting in ons onderwijsconcept, het zogenaamde Zwols Model (bijlage 3) voor de groepen 3 t/m 8 en het thematisch werken voor de groepen 1 en 2.</p> <p>Binnen het team hechten we veel waarde aan de vijf pijlers van dit Zwols model:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Het geven van een goede instructie op de lessen</i> Hiervoor gebruiken we voor rekenen en taal het model directe instructie. • <i>Het werken aan zelfstandigheid</i> Omtrent zelfstandig werken zijn verschillende schoolbrede afspraken gemaakt. • <i>Het activerend lesgeven</i> Op dit punt zijn we met name bezig met een stukje bewustwording bij het team. • <i>Het bouwen aan een goed pedagogisch klimaat</i> Dit zien we als basisvoorwaarde voor het komen tot leren. • <i>Gedifferentieerd omgaan met de kinderen</i> Ook omtrent de differentiatie zijn er een aantal schoolbrede afspraken gemaakt. Zo wordt er bij rekenen en taal gewerkt in minimaal drie niveaus per klas, in enkele klassen wordt er daarnaast nog gewerkt met aparte leerroutes. <p>Daarnaast willen wij onderwijs bieden aan alle kinderen vanuit de doelgroep van de school voor zover dat betekenisvol is voor het kind en het de draagkracht van de school niet te boven gaat. Op deze wijze willen wij ook vorm geven aan passend onderwijs voor elk kind.</p> <p>Naast het uitbouwen van de vijf pijlers van het Zwols Model richten wij ons in deze periode met name op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het verdiepen en uitbouwen van thema's als techniek en
---	---

<p>teamniveau als op individueel niveau plaats. Eén en ander wordt vastgelegd in de bekwaamheidsdossiers van de medewerkers.</p>	<p>cultuureducatie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het verdiepen en uitbouwen van de expressievakken en het onderling verbinden van de verschillende expressievakken. • Het investeren in het vak Engels, kwantitatief (aantal uren) en kwalitatief (inhoud van de lessen) • Het investeren in een nieuwe methode Rekenonderwijs • Het vergroten van de mogelijkheden voor het opvangen van leerlingen met lichamelijke, verstandelijke en/of sociaal-emotionele problematiek. • Het verder ontwikkelen van rapportage op niveau van het kind. • Het besteden van aandacht aan het objectief beoordelen van de kinderen door middel van het overgaan naar digitale invoer van methodetoetsen en gerichte observatiesystemen. • Het volgen van de kleuter op cognitieve en sociale vaardigheden door middel van het observatiesysteem KIJK. • Het volgen van de leerlingen van groep 3 t/m 8 wat betreft het sociaal emotionele functioneren. We gebruiken hiervoor het sociaal emotioneel observatiesysteem ZIEN. • Het optimaliseren van de zorgroute binnen de school, de zogenaamde Handelingsgerichte Proces Diagnostiek. • Het optimaliseren van het omgaan met handelingsplannen, het concretiseren van doelen, etc. • Meer aandacht voor trendanalyses van de toetsen en het analyseren op individueel en groepsniveau (opbrengstgericht werken). <p>Voor teamleden van onze school geldt dat we bewust en positiefkritisch naar ons zelf, naar elkaar en naar ons eigen functioneren kijken wat betreft de uitspraken die hierboven gedaan zijn, in wat voor een hoedanigheid we ook aan de school verbonden zijn. Al deze ontwikkelingen worden meegenomen in de functioneringscyclus en worden zo nodig ondersteund door teambrede of individuele scholing.</p>
--	--

2.2.4 School en ouders

De opdracht aan de scholen is de kinderen een leeromgeving te bieden, waarin bovenstaande visie geoperationaliseerd wordt. Educatis beseft dat het onderwijzen van de leerlingen een opdracht is die nooit los te zien is van de verantwoordelijkheid van de ouders voor hun kinderen. Educatis heeft daarom de volgende visie op ouderbetrokkenheid geformuleerd:

De scholen van Educatis zijn verantwoordelijk voor goed onderwijs en dragen daarin bij aan de opvoeding van de kinderen. Ouders en school hebben daarin ieder een eigen verantwoordelijkheid en expertise die zowel gerespecteerd als benut wordt tot nut van de totaalopvoeding van de kinderen. De samenwerking kenmerkt zich door transparantie, gelijkwaardigheid, respect en betrokkenheid op het beleid, de school als organisatie en het onderwijs aan de kinderen.

Om deze visie concreet te maken wordt gebruikt gemaakt van de standaarden van de PTA. Iedere school geeft invulling aan deze standaarden.

Actieve partners - Ouders zijn actieve deelnemers in het totale gebeuren van de school. Ouders zijn welkom op de school en hun deelname wordt gewaardeerd. Ouders en leerkrachten zijn verbonden enter wegmet elkaar en richten hun gemeenschappelijke activiteiten op wat de leerlingen leren en doen in de klas.

Effectief communiceren - Ouders en schoolteams discussiëren samen over het leren en het leerproces van de leerlingen.

Ondersteuning van leerlingresultaten - Ouders en leerkrachten werken continu samen aan de cognitieve en de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen. Dit gebeurt zowel thuis als op school. Ouders en leerkrachten worden in staat gesteld om hun kennis en vaardigheden te verdiepen en zo efficiënt mogelijk in de

Actieve partners, hieraan werkt de school door:

- Het betrekken van de ouders bij het leerproces van hun kind(eren). Wij zien ouders als partners en niet als tegenstanders.
- Het betrekken van de ouders bij tal van activiteiten binnen en buiten de school.
- Het werken met een activiteitencommissie die betrokken is bij de organisatie van activiteiten van en door ouders.

Effectief communiceren, hieraan werkt de school door:

- Het organiseren van een jaarlijkse informatieavond waarbij de inhoud van ons onderwijs en de manier waarop wij dat vorm geven centraal staat.
- Het organiseren van een jaarlijks panelgesprek. Tijdens dit gesprek gaan we als school in gesprek met een selectie van ouders over onderwerpen die voor ouders en school van belang zijn.
- Het informeren van ouders via de maandelijkse nieuwsbrief en via de website. In de nieuwsbrief is ruimte voor de presentatie van leerlingwerk.

Ondersteuning van de leerling-resultaten, hieraan werkt de school door:

- Het organiseren van een tweetal contactavonden waarbij de leerkracht in gesprek gaat met de ouders over het werk van hun kind(eren).
- Het organiseren van extra gesprekken tussen ouders, IB en eventueel een orthopedagoog, mocht er aanleiding toe zijn.
- Het rapporteren van de resultaten van de leerlingen richting de ouders door middel van een drietal rapporten per jaar.
- Het creëren van de mogelijkheid om als ouders of als school het initiatief te nemen tot een ouderbezoek door de leerkracht.

<p>praktijk te brengen.</p> <p>Recht voor ieder kind - Ouders zijn bevoegd op te treden als pleitbezorgers voor hun eigen en voor andere kinderen, om ervoor te zorgen dat alle leerlingen eerlijk worden behandeld en in gelijke mate toegang hebben tot alle middelen die van invloed zijn op een optimale schoolloopbaan.</p> <p>Gelijkwaardigheid - Ouders en schoolpersoneel zijn gelijkwaardige partners als er beslissingen genomen worden die invloed hebben op de schoolloopbaan van de leerlingen. Dit betreft zaken die betrekking hebben op beleid, uitvoering van beleid en ook onderwijskundige programma's</p> <p>Samenwerken met de gemeenschap - Ouders en schoolpersoneel werken samen met leden van de gemeenschap in het kader van de maatschappelijke participatie. Deze samenwerking heeft tevens tot doel de leermogelijkheden voor de leerlingen uit te breiden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het geven van duidelijkheid wat betreft de invulling en bedoeling van het huiswerk. <p>Recht voor ieder kind, hieraan werkt de school door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het voorzien van de ouders van de benodigde informatie wat betreft hun kind. We denken daarbij aan resultaten van schoolwerk en de niet methode gebonden toetsen. Indien gewest kunnen ouders ten allen tijde informatie opvragen over hun kind en hierover een gesprek aanvragen met de leerkracht. • Het informeren van ouders over het toekomstperspectief van hun kind(eren) wat betreft uitstroom naar het VO. Dit doen we vanaf groep 7. • Het vroegtijdig betrekken van ouders in het geval er problemen ontstaan wat betreft cognitief of sociaal emotioneel functioneren van hun kind(eren). <p>Gelijkwaardigheid, hieraan werkt de school door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samen te werken met een Medezeggenschapsraad. Deze bestaat uit drie personeelsleden en drie ouders. Deze Medezeggenschapsraad is betrokken bij het uitwerken van beleid. • Het organiseren van een jaarlijks panelgesprek waarop ouders hun mening kunnen geven wat betreft beleidsmatige zaken. <p>Samenwerken met de gemeenschap, hieraan werkt de school door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Te anticiperen in de Lokale Educatieve Agenda van de gemeente Nijkerk, een overleg waarbij alle scholen binnen de gemeente vertegenwoordigd zijn. • Te anticiperen binnen het samenwerkingsverband WSNS Ede. Op dit terrein wordt met name samengewerkt rond het item leerlingenzorg.
---	---

2.2.5 Uitgangspunten

Wij zien de leerkracht als degene die door middel van overdracht en vorming een bijdrage levert aan de persoonlijkheidsontwikkeling van de leerlingen. We voeden de leerlingen op om in verantwoordelijkheid vorm te kunnen geven aan hun zelfstandigheid.

- Onze school kenmerkt zich door een relatiegericht schoolklimaat. Tussen leraar en leerling en tussen leerlingen onderling is sprake van respect en meeleven.
- Wij houden rekening met de verschillen tussen kinderen. We waarderen zowel de gaven van het hoofd als die van het hart en de handen.
- We houden rekening met de uniciteit van het kind. We willen rekening houden met de persoonsgebonden mogelijkheden van de leerlingen.
- We stimuleren de competentie van leerlingen door leerlingen te ondersteunen en te bemoedigen.
- We willen voldoen aan de kwaliteitseis van de overheid, mits dit in overeenstemming is met de Bijbel.
- Betekenisvolle leeromgevingen staan centraal.
- Om de onderscheiden gaven en talenten van de leerlingen tot volle ontplooiing te laten komen en de goede vorming van de leerling als persoon te bevorderen is het nodig de volgende basisvoorwaarden voor een actieve en gemotiveerde leerhouding van het kind te bieden:

competentie: het gevoel dat de leerling de opgedragen opdracht aankan;

relatie: het gevoel dat er een goede verhouding en/of een band is met degenen die de leerling omringen, in de klas en op school;

zelfstandigheid: het gevoel dat leerling iets kunt ondernemen zonder daarbij (teveel) van anderen afhankelijk te zijn.

2.3 Missie van de school

Vanuit het beschreven schoolconcept hebben wij in 2007 de volgende missie vastgesteld:

De Willem Farelschool is een christelijke school op reformatorische grondslag, waar aandacht is voor de individuele leerling die op effectieve wijze leert en wordt voorbereid op een plaats in de maatschappij. Dit gebeurt in een prettige sfeer met een sociaal, veilig en opvoedkundig klimaat, waarin kinderen worden ondersteund en uitgedaagd om te leren en zich te ontwikkelen met hoofd, hart en handen.

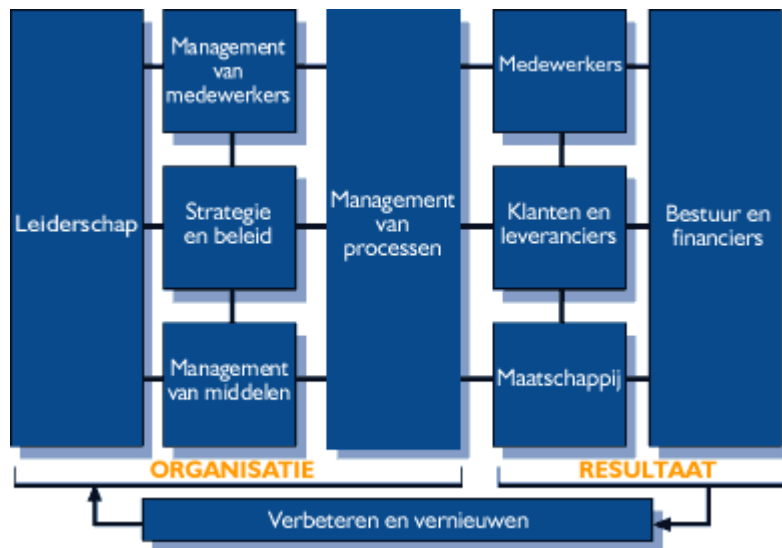
In 2011 hebben we als school deze missie opnieuw vastgesteld en hebben gekozen voor de volgende slogan:

onderwijs in goede handen

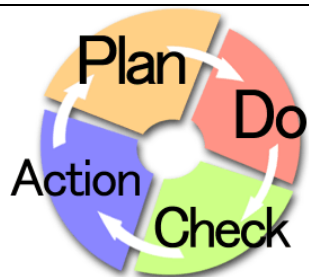
3 Kwaliteitsbeleid

3.1 Planmatig werken aan verbetering

Het kwaliteitsbeleid van de school wordt vanuit de kaders van Educatis vormgegeven. Educatis hanteert het schema van INK als denkkader voor het vormgeven van het eigen kwaliteitssysteem. Zie bijlage 3 voor de concrete uitwerking van dit model in de organisatie.

Educatis combineert dit denkkader met de cyclus van Demming. Deze wordt toegepast zowel op de schoolplanperiode van vier jaar alsook op de periode van één jaar bij het werken met de jaarplannen. Dit houdt in dat in het jaar voorafgaand aan de schoolplanperiode onderzoek gedaan wordt naar de resultaten en de tevredenheid onder medewerkers, ouders en leerlingen. Ook zijn de rapportages van de inspectie van belang. Deze resultaten zijn mede bepalend voor de verbeteringen en vernieuwingen die in het schoolplan beschreven worden.

Cyclus van Demming

Vanuit het schoolplan wordt per jaar een jaarplan opgesteld, waarin de activiteiten op concreet niveau beschreven worden. Per jaar worden verbeteractiviteiten gepland, uitgevoerd en geëvalueerd. Op basis daarvan wordt beoordeeld of de resultaten van de jaarplannen bereikt zijn en of de koers nog voldoet aan de richting zoals deze in het schoolplan is vastgelegd.

Voor de jaarlijkse evaluatie wordt gebruikt gemaakt van enquêtes onder een deel van de populaties van medewerkers, ouders en leerlingen. Hierin heeft ook de MR een instemmende rol.

3.2 Leerlingenpopulatie en de onderwijsbehoeften

Het actualiseren van de verschillen in de onderwijsbehoeften van onze leerlingenpopulatie vindt plaats door een uitgebreid gesprek te houden met de ouders bij de inschrijving van de leerlingen. De specifieke onderwijsbehoeften worden op leerlingenniveau vastgelegd in het Leerlingvolgsysteem binnen Parnassys en komen terug in de zorgbesprekingen op groepsniveau.

De Willem Farelschool wordt bevolkt door leerlingen die zich vooral kenmerken door hun openheid en betrokkenheid.

Het gemiddelde niveau van de ouders ligt op MBO niveau, er is dus duidelijk niet sprake van bepaalde achterstanden in verband met het niveau van ouders.

Het overgrote deel van onze leerlingen komt uit een warm milieu en wordt gestimuleerd te leren.

Ongeveer een kwart van onze leerlingen bezoekt voor dat ze naar school komt, de peuterspeelzaal. Wel constateren we dat de groep ouders die daarvoor kiest, groeit.

De Willem Farelschool heeft een groep leerlingen waarbij dyslexie of dyscalculie vastgesteld is. Hier wordt binnen de school op ingespeeld.

Gezien onze missie zien we het als onze taak om leerlingen zo lang mogelijk binnen de setting van onze school te houden, met hulp van ambulante begeleiders. Dit heeft echter wel gevolgen voor ons

	<p>onderwijs. Zo zijn er leerlingen die met een aparte leerroute werken.</p> <p>Wat betreft identiteit kunnen we spreken van een brede reformatorische achterban. Ongeveer 90% van de gezinnen is aangesloten bij de Gereformeerde Gemeente of de Hersteld Hervormde Kerk. De overige 10 % is aangesloten bij andere kerkgenootschappen uit de gereformeerde gezindte.</p>
--	--

3.3 Evaluatie kwaliteit van opbrengsten

<p>Jaarlijks worden de resultaten van het onderwijs geëvalueerd. Dit gebeurt in april van elk jaar aan de hand van de uitslagen van de cito-eindtoets.</p> <p>Bij deze jaarlijkse evaluaties worden ook de groepsoverzichten over de resultaten op de methodeonafhankelijke toetsen besproken. Er is specifieke aandacht voor maatregelen die nodig zijn om iedere leerling op het eigen niveau uitdaging te bieden.</p> <p>Deze evaluaties hebben een meer over-all karakter dan de besprekingen zoals deze in 4.3 beschreven zijn.</p> <p>Educatis streeft naar een hoge kwaliteit van het onderwijs. Dit komt onder andere tot uitdrukking in de waardering van ouders voor de school, de doorstroom van de leerlingen naar het voortgezet onderwijs, en de waardering van de inspectie. Educatis staat voor een tevredenheid van ouders over de totale kwaliteit van het onderwijs van 3 op een schaal van 4. Educatis gaat voor een score van tevredenheid bij leerlingen in groep 7 en 8 van minimaal 3 op een schaal van 4. Educatis gaat voor een score boven het door de inspectie verwachte niveau.</p>	<p>Wij hanteren de toetskalender die bovenschools is afgesproken. Op deze manier kunnen ook bovenschools trends en ontwikkelingen besproken worden.</p>
---	---

3.4 Evaluatie leren en onderwijzen

<p>De evaluatie van het leren en onderwijzen gebeurt jaarlijks, gebruikmakend van Werken met Kwaliteitskaarten van C. Bos. In het jaar voorafgaand aan de nieuwe schoolplanperiode vindt de evaluatie plaats aan de hand van de quick-scan. In de andere jaren worden enkele kaarten geselecteerd. Actiepunten worden verwerkt in het schoolplan c.q. de jaarplannen. Deze kaarten zijn opgenomen in de planning van Educatis binnen de portefeuille kwaliteitsbeleid.</p>

3.5 Het borgen van de kwaliteit van het leren en onderwijzen

Er wordt gewerkt aan het borgen van de kwaliteit van het onderwijs door gemaakte afspraken te controleren op naleving daarvan in de groepen. Dat gebeurt onder andere door met kijkwijzers in de groepen te observeren en de bevindingen met de betrokkene en binnen het tem te bespreken.	Alle afspraken die gemaakt zijn rond ons onderwijsconcept of rond andere onderwijsontwikkelingen worden opgenomen in het 'Borgingsdocument Willem Farelsschool'. Dit document zit in elke klassenmap en dient voor het personeel als kader. Daarnaast brengt de directeur klassenbezoeken bij alle collega's en bespreekt hij de kwaliteit van het onderwijs in de daarbij behorende gesprekken binnen de functioneringscyclus. De IB-er is opgeleid tot School Video Interactiebegeleider en gaat in die functie in principe eenmaal per jaar bij alle collega's op bezoek.
--	--

3.6 De rapportage schoolontwikkeling

Intern vindt rapportage plaats naar de bovenschools manager en de MR over de vorderingen van de invoering van veranderingen zoals deze genoemd zijn in het jaarplan. Jaarlijks vindt een eindrapportage plaats. De rapportage en verantwoording over de gerealiseerde vernieuwingen vindt ook plaats door een jaarlijks verslag daarvan in de schoolgids. Tussentijds worden ouders op de hoogte gehouden door berichten in de nieuwsbrief.	Naast de genoemde rapportage aan de MR, het bovenschools management en de inspectie, rapporteren wij jaarlijks de stand van zaken aan de ouders van de school tijdens de ledenvergadering. Daarnaast worden ouders ook op de hoogte gehouden via de website.
--	---

3.7 Sociale veiligheid

Aan het bevorderen van sociale veiligheid wordt gestalte gegeven door het vastleggen van afspraken en protocollen in een veiligheidsplan. Jaarlijks wordt het gevoel van veiligheid gemeten.	Er wordt gewerkt aan een set gedragsafspraken tussen leraren en leerlingen, tussen leerlingen onderling en tussen ouders en leraren. Er wordt zowel gewerkt aan het preventief bevorderen van de veiligheid als aan het curatieve aspect.
---	--

3.8 Burgerschap en sociale integratie

De overdracht van waarden en normen staat in onze kring hoog genoteerd. De devaluatie van deze waarden en normen is echter onze kring niet voorbij gegaan. Als school willen wij een bijdrage leveren aan het herstel van deze overdracht van waarden en normen.	Het aanbod actief burgerschap wordt in kaart gebracht en uitgebouwd. Zie bijlage 2.
--	---

<p>De leerlingen nemen hun opdracht en verantwoordelijkheid om zich als christen te gedragen, naar de waarden en de normen zoals de Heere ons in Zijn woord geopenbaard en in Zijn geboden bevolen heeft, en passen dit toe in de verschillende levensverbanden waarin hij een plaats hebben.</p>	
---	--

4 Onderwijskundig beleid

Leerlingen moeten worden toegerust voor het leven. De school voor primair onderwijs heeft een pedagogische en onderwijskundige opdracht. De pedagogische opdracht wordt ingevuld vanuit de waarden en normen van Gods Woord. De onderwijskundige opdracht is gegeven in de Wet op het Primair Onderwijs. Educatis ziet de pedagogische en onderwijskundige opdracht als onlosmakelijk aan elkaar verbonden.

4.1 Onderwijs en leren

4.1.1 Leerstofaanbod

Het onderwijsaanbod is mede gericht op het realiseren van de kerndoelen. De school realiseert het onderwijsaanbod, zoals de kerndoelen die vragen door gebruik te maken van de onderstaande methoden.	Let op de tussendoelen en de wijze waarop deze behaald worden.
---	--

Vakgebied	Methode	Ontwikkelpunten	Vervangingsjaar
Nederlandse Taal	Taalfontein	Toepassen differentiatie	2016
Spelling	Taalfontein	Opzetten aparte leerlijn zorgkinderen.	2016
Aanvankelijk lezen	Taalfontein		
Begrijpend lezen	Taalfontein	Opzetten extra oefen materiaal	2016
Rekenen en wiskunde	Alles telt		2021
Aardrijkskunde	Geobas		2019
Geschiedenis	Bij de tijd		
Natuuronderwijs	Natuurlijk		
Schrijven	Schrijffontein		
Verkeer	Brochures 3VO / 'Wegwijs'		
Engels	Junior		2012
Muziek	Meer met Muziek	Nog verder doorvoeren / volgen scholing.	2021
Sociale vaardigheden	Kinderen en hun sociale talenten		2020

Burgerschap en sociale integratie	Voor burgerschap heeft de school een overzicht waarin aangegeven staat op welke momenten aandacht besteed wordt aan de deelfacetten van burgerschap (zie bijlage 2)
-----------------------------------	---

4.1.2 Onderwijstijd

Op onze school wordt de lestijd effectief besteed. Ongeoorloofd verzuim wordt tegengegaan en we bewaken de onderwijstijd. Op de roosters wordt verantwoord hoe de tijd per groep wordt ingedeeld. De directie houdt hiervan een overzicht bij.	Op onze school werken we met een goed functionerend verzuimbeleid. Daarnaast gaan we effectief om met de lestijden. We streven er naar ons aan de tijden te houden die voor de verschillende vakken staan. Daarnaast benutten we het volledig aantal uren wat wettelijk verplicht is. In het onderwijs aan de hoofdvakken wordt hier echter wel gedifferentieerd mee omgegaan.
--	--

4.1.3 Onderwijsleerproces

<p>Onze school hanteert een jaarklassensysteem. We kiezen deze organisatievorm omdat we veel belang hechten aan de vaste relatie van de leerkracht met de leerling. In de tweede plaats vloeit deze keuze voort uit het centraal stellen van het leerproces van de leerlingen en de instructie die daarin essentieel is.</p> <p>In de groepen 1 en 2 werken we voornamelijk ontwikkelingsgericht: leiding geven aan en stimuleren van de ontwikkeling van het kind, uitgaande van de omgeving die als één geheel ervaren wordt. Hier wordt thematisch gewerkt. Alle activiteiten krijgen een plaats binnen het thematisch werken.</p> <p>In groep 3 vindt geleidelijk de overgang plaats naar programmagericht werken. Het werken in aparte vakken zien wij niet in alle opzichten als een noodzaak, maar meer als een structuur in het totaalpakket van de na te streven onderwijsdoelen om binnen het vakgebied een logische opbouw te maken. Waar ontwikkelingsgericht kan worden gewerkt, proberen we dat te doen.</p> <p>Een leerling leert voor het leven. Het zich eigen maken van instrumentele en cognitieve vaardigheden is daar een essentieel onderdeel van. Even fundamenteel is het stimuleren van de sociale-</p>	<p>In de groepen 1 en 2 wordt gewerkt vanuit het principe van thematisch leren. De rijke leeromgeving en de zelfstandigheid van de kinderen staan daarin centraal.</p> <p>In de groepen 1 en 2 wordt een aantal voorlopers (rekenen en taal) aangeboden die zorgen voor een betere aansluiting op het onderwijs in groep 3.</p> <p>Vanaf groep 3 worden de vakken rekenen en spelling gedifferentieerd aangeboden. In alle klassen zijn drie niveaugroepen, als het nodig is wordt er een aparte leerroute aangeboden.</p> <p>De komende jaren willen we deze differentiatie ook inzetten voor vakken als Begrijpend Lezen en Taal.</p> <p>De komende periode steken we in op het (nog meer) volgen van de leerlingen op cognitief en sociaal emotioneel terrein. Hiervoor willen we de uitkomsten van Cito-toetsen en sociaal emotionele</p>
--	---

<p>en emotionele ontwikkeling. Ingewijd worden in alle geheimen van de wereld om ons heen biedt de leerling steun bij het fungeren als burger in de maatschappij. Het aanbod van de expressieve vaardigheden mag niet naar de marge verdreven worden door gerichtheid op het opbrengstgericht werken. In de basisschool wordt een fundament aangebracht. Na de basisschool zal verder gebouwd worden op dit fundament. Het is van belang dat het fundament goed en sterk is.</p> <p>Het onderbrengen van leerstof in vakken kan heel functioneel zijn. Waar mogelijk zal de leerstof meer vanuit een thematische benadering aangeboden worden.</p> <p>Elke tijd stelt eigen eisen aan de leerstof. Engels als tweede taal en de digitale vaardigheden zijn daar voorbeelden van.</p> <p>Resultaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het opvoedingsdoel is organisch verbonden aan het behalen van optimale resultaten op onderscheiden leergebieden. • Leerlingen hebben kennis van de Bijbelverhalen, hebben parate kennis van de Bijbel waarmee zij een kader hebben om een preek te kunnen volgen of catechetisch onderwijs te kunnen ontvangen. Zij hebben de gangbare psalmverzen gememoriseerd, kennen de hoofdinhoud van de catechismus en kennen de hoofdlijn van de kerkhistorie van de vroeg christelijke kerk tot de ontwikkeling van de gereformeerde gezindte. • Het onderwijsaanbod omvat minimaal de leerstof zoals vastgelegd is in de kerndoelen. • De instrumentale vaardigheden worden per vak en vanuit een goede leerstofsequentie aangeboden. Dit aanbod wordt groepsdoorbrekend aangeboden zodat de leerling onderwijs krijgt dat aansluit op zijn niveau. Het resulteert op individueel niveau in het beheersen van de leerstof op minimaal het voor hem zelf te verwachten resultaat in het LVS. Voor het totaal van 	<p>leerlingvolgsystemen beter (leren) analyseren. Daarnaast willen we in deze periode insteken op de expressievakken. De verschillende expressievakken krijgen meer body en zullen meer thematisch aangeboden worden.</p>
---	---

<p>de school resulteert het minimaal in het door de inspectie verwachte niveau.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vanuit het aanbod op sociaal-emotioneel gebied is de leerling in staat zich ‘in het maatschappelijk verkeer’ te bewegen en te gedragen. • De oriëntatie op de wereld om ons heen wordt integraal aangeboden, waarbij de verschillende perspectieven als aardrijkskunde, geschiedenis en natuuronderwijs herkenbaar zijn. • De expressieve vorming van de leerling heeft een eigen plaats in de ontwikkeling van de leerling en resulteert in vaardigheden om te zingen, muziek te maken en producten te maken die bewondering oogsten. • De leerling gebruikt digitale vaardigheden om kennis op te zoeken, te verwerken en te presenteren en weet daarbij feiten en meningen te onderscheiden. • De leerlingen zijn in staat een kort gesprek in het Engels te voeren, een eenvoudige Engelse tekst te lezen en te begrijpen en gesproken teksten te verstaan. Dit komt mede tot uitdrukking op een gemiddeld niveau op de toets Engels in groep 8 of de begintest in het voortgezet onderwijs (VAS-toets) 	
---	--

4.1.4 Schoolklimaat

<p>Het schoolklimaat is van groot belang voor het welbevinden van kinderen. Binnen onze school is respect en zorg voor elkaar belangrijk. In de omgang met de leerlingen moet duidelijkheid bestaan over regels en afspraken. Dit zowel op individueel als klassen - dan wel schoolniveau. Begrip, respect en acceptatie zijn kernwoorden in de omgang. Daarbij komen het aanbrengen van structuur, het verhelderen en vereenvoudigen van situaties en het bepalen van grenzen.</p>	<p>Het schoolklimaat willen we benaderen vanuit ons sociaal emotioneel volgsysteem ZIEN (gr. 3-8) en het observatiesysteem KIJK (gr.1-2).</p> <p>Het interpreteren en analyseren van deze gegevens moet leiden tot een gerichter benadering van het pedagogisch klimaat in school. De transfer van het geleerde tijdens de les en het toepassen in de vrije situaties vinden we daarbij van groot belang.</p>
---	---

<p>Een positieve benadering, een consequente begeleiding en een duidelijke voorspelbare houding geven aan de leerling een gevoel van veiligheid.</p>	
--	--

4.2 Zorg en begeleiding

<p>Onze school biedt een programma voor 4 tot 12 jarige kinderen. De programma's vormen in pedagogisch, didactisch, onderwijskundig en sociaal-emotioneel opzicht een doorgaande lijn. Leerlingen die het standaardprogramma om welke reden dan ook niet kunnen volgen, hebben recht op extra zorg. Wij gaan ervan uit dat de kinderen verschillend zijn: zij ontwikkelen zich in hun eigen tempo en ieder doet dat op eigen wijze.</p> <p>In de groep proberen we adaptief onderwijs te geven.</p> <p>Onze school hanteert een jaarklassensysteem. We kiezen deze organisatievorm omdat we veel belang hechten aan de vaste relatie van de leerkracht met de leerling. In de tweede plaats vloeit deze keuze voort uit het centraal stellen van het leerproces van de leerlingen en de instructie die daarin essentieel is.</p> <p>In de groepen 1 en 2 werken we voornamelijk ontwikkelingsgericht: leiding geven aan en stimuleren van de ontwikkeling van het kind, uitgaande van de omgeving die als één geheel ervaren wordt. Hier wordt thematisch gewerkt. Alle activiteiten krijgen een plaats binnen het thematisch werken.</p> <p>In groep 3 vindt geleidelijk de overgang plaats naar programmagericht werken. Het werken in aparte vakken zien wij niet in alle opzichten als een noodzaak, maar meer als een structuur in het totaalpakket van de na te streven onderwijsdoelen om binnen het vakgebied een logische opbouw te maken. Waar ontwikkelingsgericht kan worden gewerkt, proberen we dat te doen.</p> <p>Onderwijs op maat gaat uit van preventieve zorg voor leerlingen. Preventieve zorg krijgt gestalte door het realiseren van adaptief onderwijs.</p>	<p>We vinden het belangrijk om een goede zorgstructuur (intern en extern) te creëren. Dit doen we aan de hand van de kaders van HGPD (handelingsgerichte proces diagnostiek). Voor het bieden van meer structuur, overzicht en eenheid wat betreft de leerlingenzorg, gaan we gebruik maken van meer mogelijkheden binnen het leerlingvolgsysteem Parnassys.</p> <p>We willen leerlingen meer zorg bieden door bij meerdere vakken gedifferentieerd (tijd en lesstof) te werken. Op dit moment doen we dit al bij rekenen, het is de bedoeling dat we dit in de komende periode ook oppakken voor de vakken spelling, begrijpend lezen en taal.</p> <p>Daarnaast willen we meerbegaafdheid beleid opzetten in onze school.</p>
---	--

Stevens, die het concept van adaptief onderwijs beschreven heeft, gaat uit van een aantal basisbehoeften van leerlingen. Deze zijn: competentie, relatie en onafhankelijkheid.

Iedere leerling heeft een competentiegevoel, het gevoel de dingen die gevraagd worden aan te kunnen. Voorkomen moet worden dat incompetentiegevoelens gaan overheersen. Ieder kind heeft behoefte aan relaties met mensen van wie het kind weet dat ze hem waarderen, respecteren en (met hem om willen gaan) rare uitdrukking ☺. Elk kind heeft ook behoefte aan een zekere mate van onafhankelijkheid, het gevoel dat het iets kan ondernemen zonder daarbij van anderen afhankelijk te zijn.

Deze drie basisbehoeften worden wel de voorwaarden genoemd voor een actieve en gemotiveerde leerhouding bij kinderen.

Vanuit deze drie basisbehoeften van leerlingen proberen wij vorm te geven aan een goed evenwicht tussen de draaglast en de draagkracht bij leerlingen.

De leraar gaat uit van de basisbehoeften voor het lerende kind en schept door het goed omgaan met het klassenmanagement, de instructie en de interactie een adaptief pedagogisch klimaat in de klas, dat zich laat kenmerken door de woorden uitdaging, vertrouwen en ondersteuning. De leraar erkent dat de behoeften bij ieder kind anders kunnen liggen en geeft vorm aan het omgaan met deze verschillen.

Onder klassenmanagement verstaan we het geheel van de inrichting van de leeromgeving en de manier waarop het verloop van de lessen georganiseerd wordt. Onder interactie verstaan we de wijze waarop de leerkracht met de kinderen omgaat en contacten met hen onderhoudt. Bij instructie denken we aan de wijze waarop de leerkracht uitleg geeft, daar variatie in aanbrengt, de doelen die de leerkracht wil bereiken en de wijze waarop de methode gehanteerd wordt. Bij instructie gaan we binnen onze school uit van het hanteren van het model effectieve instructie waarin de volgende stappen in het lesverloop te herkennen zijn: dagelijkse terugblik,

<p>presentatie, begeleide oefening, zelfstandige verwerking en terugkoppeling.</p> <p>Dit alles wordt gerealiseerd in een goed pedagogisch klimaat. Enkele trefwoorden voor een adaptief pedagogisch klimaat zijn: uitdaging, vertrouwen en ondersteuning. Leerkrachten dagen leerlingen uit om op verkenning uit te gaan, dingen uit te zoeken en te ontdekken. Het ondersteunen is van belang om de leerlingen het gevoel te geven op verkenning uit te kunnen gaan naar dat wat ze nog niet geheel op eigen kracht kunnen. Deze twee begrippen worden dan ook wel samengenomen in 'uitdagende ondersteuning'. Dit heeft echter geen betekenis als er geen gevoel van wederzijds vertrouwen aan ten grondslag ligt. Het geven van vertrouwen moet leiden tot een gevoel van zelfvertrouwen bij het kind.</p> <p>Wij vinden het realiseren van adaptief onderwijs van groot belang en werken dan ook aan een verdere uitbouw van het adaptief onderwijsconcept in onze school.</p>	
---	--

4.2.1 Leerlingenzorg en passend onderwijs

<p>Bij de beschrijving van de zorg voor leerlingen op onze school gaan we uit van het beschrijvingsmodel voor binnenschoolse en bovenschoolse hulp, zoals dat in het samenwerkingsverband WSNS Ede waarbij onze school is aangesloten, gehanteerd wordt.</p> <p>We gaan uit van het principe: regulier onderwijs waar het kan en speciaal onderwijs als het moet.</p> <p>Educatis neemt de invoering van passend onderwijs serieus, omdat het een bijdrage kan leveren aan de kwaliteit van het onderwijs aan alle leerlingen vanuit de achterban. Het creëren van goede oplossingen binnen en buiten de school vraagt niet alleen bezinning op de structuren van samenwerking tussen scholen, maar vraagt ook om bezinning op de structuren van het realiseren van het onderwijs</p>	<p>Binnen onze school zullen we werken aan de doelstellingen van het samenwerkingsverband Ede.</p> <p>Als school streven we er naar om zoveel mogelijk zorgleerlingen binnen onze school te plaatsen. Daarnaast verwijzen wij een leerling pas naar het speciaal onderwijs, als het onderwijs binnen onze school voor de leerling of voor de omgeving niet meer mogelijk is.</p> <p>Indien nodig maken we gebruik van de begeleiding van de leerkrachten op het gebied van speciale leerlingenzorg. Hiervoor hebben wij contracten met Driestar Educatief en het samenwerkingsverband Ede.</p> <p>Onze eigen IB-er zal in de komende periode meer als SWIB-er (School</p>
---	---

<p>binnen de scholen.</p> <p>Resultaat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Educatis voldoet in 2015 aan de 10 standaarden voor de Zorgplicht Passend onderwijs. (Werkdocument passend onderwijs sectorraad PO, 28 juni 2010). • Dat houdt in dat wij voor elke leerling een passend onderwijsarrangement bieden, zo mogelijk binnen of anders buiten de eigen school. • Dat het onderwijsaanbod nauw aansluit bij de behoeften van de groep (groepsplan) en waar nodig op individuele behoeften (ontwikkelingsperspectief). • Dat ouders, in het bijzonder in situaties waar speciale zorg nodig is, een gelijkwaardige gesprekspartner zijn bij het vaststellen van de behoeften van de leerlingen. • Dat er adequaat gebruik gemaakt wordt van ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband en het daaraan verbonden expertisecentrum. 	<p>Video Interactie Begeleider) ingezet worden en in zodanige wijze ook de collega's begeleiden in het bieden van leerlingenzorg.</p>
--	---

4.3 Toetsing

<p>Conform een bovenschoolse toetskalender worden er toetsen afgenomen van het CITO. Deze toetsen geven aan hoe de groep functioneert op cognitief gebied. De IB-ers bespreken met de leerkrachten de resultaten.</p> <p>Ook de methodegebonden toetsing is van belang. Hiermee krijgt de leerkracht helder of er moet worden herhaald of verrijkt.</p>	<p>Naast de groepsbesprekingen die de IB-er tweejaarlijks heeft met de groepsleerkrachten, hebben we regelmatig een leerlingenbespreking. Hierbij worden, indien nodig, ouders en een expert uitgenodigd.</p>
---	---

4.3.1 Leerlingvolgsysteem

Voor het volgen van de ontwikkelingen van de leerlingen op sociaal-emotioneel en cognitief gebied hanteert de school een observatie- en toetssysteem.

Observatiesystemen

In de groepen 1 en 2 wordt geobserveerd aan de hand van ontwikkelingslijnen die verdeeld zijn naar vijf niveaus. Voor elk niveau is een representatief item op de observatielijst opgenomen. Op de lijst wordt aangetekend wanneer aan het item voldaan wordt. Op deze wijze ontstaat een beeld ten aanzien van de ontwikkeling van het kind op basis waarvan de leerkracht sturend kan handelen in de richting van het kind.

Vanaf groep 3 wordt gebruik gemaakt van een observatiesysteem voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. In oktober wordt een klassenstaat signalering ingevuld voor alle leerlingen. Hieruit ontstaat een beeld ten aanzien van het gedrag, de werkhouding en de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen.

Toetssysteem

Het sociaal-emotionele aspect wordt verwerkt in het Pedagogisch Leerling Volgsysteem.

Vanaf groep 3 wordt gewerkt met een systeem van halfjaarlijkse toetsing voor de onderdelen: lezen, spelling, rekenen en begrijpend lezen

De toetsgegevens worden verwerkt naar DLE-scores en/of cito-niveauscores. Deze scores geven een duidelijk overzicht van de vorderingen van de groep en van individuele leerlingen. Op basis van deze gegevens kan de leerkracht bezien of extra zorg voor een leerling noodzakelijk is.

In de groepen 1 en 2 wordt gebruikt gemaakt van de volgende toetsen:

- CITO rekenen met kleuters
- CITO taal met kleuters

Indien nodig wordt ook het onderdeel woordenschat ingezet.

Voor het sociaal emotioneel volgen van de leerlingen wordt onder andere het observatiesysteem KIJK gebruikt.

De kinderen die geboren zijn tussen september en december worden sowieso aan het einde van groep 1 doorgetoetst. Er wordt gekeken of het kind mogelijk aan het einde van het schooljaar naar groep 2 of naar groep 3 mag. Dit voorkomt dat leerlingen bijna 3 jaar op de kleuterschool zitten terwijl ze toe zijn aan groep 3.

In de groepen 3 t/m 8 worden de andere CITO toetsen aangeboden en wordt gewerkt met het sociaal emotioneel leerlingvolgsysteem ZIEN.

4.3.2 Opbrengsten

Educatis hecht belang aan hoge opbrengsten van het onderwijs. Het aanbod van de onderwijsinhoud staat niet los van de resultaten.

Dat resulteert op individueel niveau in het beheersen van de leerstof op minimaal het voor hem zelf te verwachten resultaat in het LVS. Voor het totaal van de school resulteert het minimaal in het door de inspectie verwachte niveau.

In het leerlingvolgsysteem wordt gebruik gemaakt van de niveaugrafieken binnen Parnassys. Dit houdt in dat we vanaf groep 3 inzichtelijk hebben of de leerlingen in de resultaten achteruitgaan, gelijk blijven of vooruit gaan. Deze gegevens worden meegenomen in de groepsbesprekingen.

Vanaf groep 6 maken we voor de ouders inzichtelijk op welk uitstroomniveau we verwachten dat de leerlingen uitstromen. Dit beeld wordt ook gegeven door de Entreetoets in groep 7.

5 Personeelsbeleid

Educatis streeft naar een goed integraal personeelsbeleid waarin belangen van medewerkers zo veel mogelijk in overeenstemming gebracht worden met de belangen van de school als organisatie en onderwijsinstituut. Vanuit de kaders van de CAO voor reformatorisch primair onderwijs is een personeelsbeleid vastgesteld in het 'Handboek personeelsbeleid Educatis'.

Er zijn protocollen in ontwikkeling inzake:

- interim-situatie lokale directievoering
- begeleiding directeuren
- werving en selectie

5.1 Taakbeleid

De 'beleefde' werkdruk wordt, ondanks beschreven taakbeleid, als hoog ervaren. De relatief grote klassen in relatie tot het meer kindvolgende onderwijs, de administratieve belasting en de toename van het aantal gesprekken met ouders en externe instanties i.v.m. de (zorg)leerlingen zijn hieraan debet. De financiële krapte van dit moment zal aan deze situatie geen goed doen.

Het taakbeleid wordt ge-update met inachtneming van de volgende ontwikkelingen:

- seniorenbeleid
- beleid m.b.t. reïntegrerend personeel
- beleid m.b.t. deeltijders
- 'de juiste taak bij de juiste functie'
- positie Intern Begeleider

De school heeft duidelijke grenzen aangegeven inzake o.a. Passend Onderwijs en andere ontwikkelingen.

Er wordt een vragenlijst Welbevinden afgenomen (zie Kwaliteitsbeleid) o.a. als verplichting t.g.v. de Arbo-Risico-inventarisatie.

Met elke collega wordt aan het begin van een nieuw schooljaar een normjaartaak vastgesteld. In deze normjaartaak staat hoeveel uur de leerkracht lesgeeft en hoeveel uur hij/zij heeft voor lesgebonden taken en niet lesgebonden taken.

Aan het begin van het nieuwe jaar wordt de lijst met taken binnen de school opnieuw vastgesteld en wordt bepaald of de taken wel bij de juiste personen liggen.

Waar mogelijk kunnen teamleden geschoold worden op gebieden die voor teamleden zelf en/of school relevant zijn.

5.2 Deeltijdbeleid

<p>Bij deeltijdbeleid wordt uitgegaan van maximaal twee leraren die samen de verantwoordelijkheid voor een groep dragen.</p> <p>In het personeelsbeleid is vastgesteld dat er niet meer dan twee leraren structureel lesgeven aan een groep. Het handhaven van deze regel blijkt niet eenvoudig. Er wordt binnen de wettelijke kaders (Wet arbeidsduurverkorting) gezocht naar een werkwijze waarop transparant gehandeld kan worden bij aanvragen voor werktijdverkorting en tevens het belang van het realiseren van kwalitatief goed onderwijs gediend wordt.</p> <p>Er wordt tevens beleid ontwikkeld op hoe om te gaan met aanvragen van aanpassing van de werktijd door directieleden.</p>	<p>Voor de collega's die samen verantwoordelijk zijn voor een groep, is een duodocument opgesteld. In dit document zijn de taken en verantwoordelijkheden voor de groep voor beide collega's opgeschreven.</p> <p>Indien nodig voert de directie met de duocollega's een duogesprek om deze afspraken te maken. Daarnaast staan in dit document ook een aantal afspraken over de gezamenlijke pedagogische en didactische benadering van de klas.</p> <p>Bij aanvraag van aanpassing van de directietijd wordt gekeken of dit mogelijk is zonder dat de school daar financieel of organisatorisch onder leidt.</p>
--	--

5.3 Bevoegdheid en bekwaamheid

<p>Educatis staat voor het bevorderen van de kwaliteit van leraren. Studies of cursussen die naast een persoonlijk belang ook een schoolbelang in zich hebben worden zo mogelijk gefaciliteerd.</p> <p>Per 1 augustus 2006 is de wet BIO van kracht geworden. De wet regelt o.a. de vaststelling van bekwaamheidseisen voor onderwijsgevenden en voor onderwijsgerelateerde werkzaamheden van ander personeel in de sector primair onderwijs.</p> <p>Bij Educatis heeft elke leraar zijn/haar bekwaamheidsdossier. De SBL-competenties zijn uitgebreid met een beschrijving van de levensbeschouwelijke competentie.</p> <p>Tweejaarlijks worden de competenties door middel van een 360° feedback gescoord. In het dossier wordt de persoonlijke ontwikkeling vastgelegd.</p> <p>De levensbeschouwelijke competentie is gerelateerd aan het in 2011 vastgestelde identiteitsprofiel.</p> <p>De Gesprekkencyclus Stimulerend Beoordelen verloopt volgens de drieslag:</p> <ul style="list-style-type: none">
- doelstellingengesprek
- voortgangsgesprek
- beoordelingengesprek

Voor het beoordelen van het personeel worden adequate prestatie-indicatoren vastgesteld.
Aan de gesprekkencyclus hangt een duidelijk beloningsbeleid.

Bovenstaande geldt zowel voor de gesprekken bovenscholings manager-directeuren als directeur-leerkrachten (en ander personeel).

In de gesprekkencyclus wordt helderheid geschapen over de rol van de directeur en Intern Begeleiders en/of Coördinatoren.

5.4 'Convenant Leerkracht', Functiemix

Educatis ziet het 'Convenant Leerkracht' als een kans voor het onderwijs. Als de uitwerking echter leidt tot een verhoging van de ratio leraar-leerling kan het uiteindelijke resultaat een bedreiging zijn voor het onderwijs.

Dit zou kunnen leiden tot vertraging in het behalen van de streefgetallen (2014: 40% LB-functies op bestuursniveau, 30% op schoolniveau) inzake het invoeren van de Functiemix.

Er zijn duidelijke bevoegdheids- en bekwaamheidseisen vastgesteld voor LB-functies.

De 'Sollicitatieprocedure LB-functie' is beschreven.

Op dit moment heeft de school twee leerkrachten in LB-schaal. Het streven is om dit in de komende jaren te verdubbelen of verdrievoudigen.

5.5 Stagebeleid

Educatis ziet het toelaten van stagiaires (Pabo, OA) als een maatschappelijke verplichting. Het toelaten van stagiaires geeft enerzijds verlichting, anderzijds een taakverzwaring voor de leerkrachten. Te veel stagiaires in een groep kan onrust onder de leerlingen veroorzaken.

LIO-stagiaires worden niet per definitie conform CAO uitbetaald. Bij het ontbreken van voldoende financiële middelen kan ook een onbetaalde stageplaats worden aangeboden. Er wordt dan wel een, op alle scholen gelijke, vrijwilligersvergoeding verstrekt.

Een meer structurele vorm van 'stage-lopen' in de vorm van 'leren op de werkvloer' is gewenst om de groepsgrootte en de taakbelasting

beheersbaar te houden.

Alle mogelijkheden in contacten met opleidingsinstituten worden benut om de stagemogelijkheden van de instituten te laten matchen met de stagewensen van de scholen.

5.6 Formatiebeleid

Educatis wil de formatieve middelen efficiënt inzetten.
Er wordt een duidelijk meerjaren formatieplan opgesteld met inachtneming van de in 5.1 en 5.4 gemaakte opmerkingen.
Tevens worden de gevolgen van krimp/groei geïnventariseerd en waar nodig vindt herschikking van middelen plaats.

De school groeit op dit moment vrij hard (2011 toename met 14 leerlingen). Tegelijkertijd moet financieel gezien bewuste keuzes gemaakt worden.

De verwachting is dat de school tot en met 2020 tot en met 265 kinderen zal groeien.

Dat houdt in dat we proberen het team met de grote van de school mee te laten groeien zonder dat dit leidt tot al te grote financiële consequenties.

In het jaar 2011-2012 wordt eenmalig het aantal uren ambulante tijd uitgebreid omdat de IB-tijd enige jaren niet met de groei van de school meegegaan is.

6 Financieel beleid

Educatis heeft een gezonde financiële positie en wil deze behouden. Educatis investeert in het onderwijs om de kwaliteit op een goed niveau te houden. Indien noodzakelijk worden daar reserves voor ingezet.

Het handhaven van een gezonde financiële positie wordt bemoeilijkt door teruglopende de inkomsten. Educatis moet maatregelen treffen om de baten en lasten in evenwicht te houden.

Educatis is mede opgericht om professionele aansturing te kunnen realiseren en de financiële risico's met elkaar te dragen. De overheid gaat steeds verder in het op bestuursniveau toedelen van middelen in plaats van op schoolniveau. Dat vraagt binnen Educatis herbezinning op de interne structuur voor de verdeling van de middelen.

Resultaten:

- Educatis realiseert de bezuinigingen en handhaaft de doelstellingen om jaarlijks inkomsten en uitgaven op gelijk niveau te houden.
- Educatis onderzoekt of de huidige financiële afspraken ten aanzien bekostiging van de bovenschoolse structuur en de afzonderlijke scholen, het dragen van onderlinge risico's passend zijn bij verdergaande ontwikkelingen bij de overheid in het aanspreken op bestuursniveau. Op basis van dit onderzoek worden maatregelen genomen om de structuur efficiënter te maken.
- Educatis onderzoekt wat de meest efficiënte verhouding is tussen de centraal belegde taken en verantwoordelijkheden en de directeur belegde taken en verantwoordelijkheden ten aanzien van financieel beleid en neemt zo nodig maatregelen om meer efficiëntie te bereiken c.q. de doelstellingen te realiseren.

Ons streven is om de begroting op 0 uit te laten komen. Tegelijkertijd hebben we als groeiende school te maken met de T-1 financiering. De vergoedingen lopen dus altijd iets achter.

Elk kwartaal verantwoord de directeur de realisatie van de begroting aan het bovenschools management.

Daarnaast is de school genoodzaakt om op een aantal terreinen bepaalde uitgaven uit te stellen of te vereenvoudigen.

6.1 Projecten materieel

	Gezien de groei van de school is de verwachting dat met ingang van 2012-2013 een 10 ^e groep gestart kan worden. Met de gemeente wordt overleg gevoerd over de huisvesting van deze groep. Zoals het er nu uitziet kan ons gebouw niet meer uitgebreid worden.
--	--

6.2 Projecten personeel

Voor het versterken van de kwaliteiten van personeel wordt jaarlijks minimaal 15% van de component Personeel en Arbeid in de berekening van de lumpsumvergoeding gereserveerd.	De nascholing is de komende periode vooral gericht op ons onderwijsconcept 'het Zwols model', het pedagogisch leerlingvolgsysteem ZIEN en het observatie-instrument KIJK. Daarnaast zal er scholing ingezet worden voor het opbrengst gericht werken. Elk jaar wordt met Driestar Educatief vastgesteld welke scholing past binnen de kaders van het schoolplan en het jaarplan.
--	---

6.3 Projecten onderwijsvernieuwing

	n.v.t.
--	--------

7 Beleidsvoornemens

▪	
---	--

7.1 Beleidsvoornemens op hoofdlijnen

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pedagogisch klimaat: uitbouwen gebruik ZIEN ▪ Pedagogisch klimaat: uitbouwen werken aan sociale vaardigheden, pestprotocol, etc. ▪ Observatie van kleuters: inzet van KIJK ▪ Zwols Model: uitbouwen differentiatie rekenen ▪ Zwols Model: inzetten differentiatie spelling en begrijpend lezen ▪ Zwols Model: Opzetten meerbegaafdheidsbeleid ▪ Opbrengstgericht Werken: analyseren resultaten op individueel niveau, groepsniveau, leerkrachtniveau en schoolniveau. ▪ ICT: uitbouwen mogelijkheden Parnassys	
--	--

<ul style="list-style-type: none"> ▪ ICT: inzetten digitaal verwerken niet-methode gebonden toetsen en toeleiden naar digitaal rapport ▪ ICT: uitwerken beleid op ICT terrein, verschillende domeinen ▪ HGPD: structuren zorgroute intern en extern, inzetten groepsoverzicht Parnassys ▪ Creativiteit en expressievakken: thematisch aanbieden en clusteren ▪ Ouders en informatie: informatievoorziening naar ouders wat betreft zorg aan leerlingen, aandacht voor de warme overdracht met ouders, informatievoorziening nieuwe gezinnen, restylen van website, etc. ▪ Methodekeuze: invoeren nieuwe methode rekenen, aanvankelijk lezen, Engels ▪ Identiteit: centraal stellen identiteitsaspecten, herbezinning op identiteitspapieren binnen de school, aandacht voor Bijbel lezen, openheid naar omgeving van de school. ▪ Financiën: groei en financiën in evenwicht houden, rekening houden met minder inkomsten, werken met budgettering ▪ Gebouw: onderhoud 'oude gebouw', opfrissen plein en uitstraling buitenkant 	
--	--

7.2 Planning uitvoering beleidsvoornemens

<p>Pedagogisch klimaat: 2011-2012</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ZIEN: één keer invoeren ZIEN, bespreken en analyseren ZIEN o.l.v. DE (scholingstraject) en IB ▪ SOVA: twee schoolbrede thema's - centraal aspect: schoolplein <p>2012-2013:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ZIEN: één keer invoeren ZIEN + leerlingenvragenlijst, analyseren met IB (scholingstraject DE alleen voor IB, op afstand) ▪ SOVA: twee schoolbrede thema's' <p>2013-2014:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ZIEN: één keer invoeren ZIEN + leerlingenvragenlijst, analyseren met IB en plan van aanpak voor elke klas (met of zonder scholingstraject DE) ▪ SOVA: twee schoolbrede thema's <p>2014-2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ZIEN: één keer invoeren ZIEN + leerlingenvragenlijst, analyseren met IB en plan van aanpak voor elke klas (met of zonder scholingstraject DE) ▪ SOVA: twee schoolbrede thema's, in aansluiting op plannen van aanpak n.a.v. ZIEN van all groepen 	<p>ICT en Parnassys: 2011-2012</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Invoeren en afstemmen niet-methode toetsen spelling en rekenen ▪ Opzetten beleid ICT gebruik in school 'algemeen' <p>2012-2013:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Invoeren en afstemmen niet-methode toetsen zaakvakken ▪ Opzetten beleid ICT gebruik in school 'internet' <p>2013-2014:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Invoeren en afstemmen niet-methode toetsen allemaal + voorbereiding invoer digitaal rapport ▪ Opzetten ICT gebruik in school 'sociale media' <p>2014-2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Invoeren digitaal rapport <p>Expressie: 2011-2012</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uitwerken/voorbereiden van cyclus creatieve middagen (werkgroep) ▪ Uitvoeren van schoolbrede projectweek <p>2012-2013:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Invoeren van cyclus creatieve middagen
--	--

<p>KIJK:</p> <p>2011-2012</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Observeren van ca. 8 leerlingen op van te voren vastgestelde observatielijnen. ▪ Scholing op het maken van groepsplannen op basis van de observaties. <p>2012-2013:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Observeren van ca. 15 leerlingen op van te voren vastgestelde observatielijnen. ▪ Maken van groepsplannen op basis van de observaties. <p>2013-2014:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Observeren van ca. 20 leerlingen op van te voren vastgestelde observatielijnen. ▪ Maken van groepsplannen op basis van de observaties. ▪ Vaststellen van nieuwe scholingsbehoeften n.a.v. ervaringen. <p>2014-2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Observeren van de hele groep op van te voren vastgestelde observatielijnen. ▪ Maken van groepsplannen op basis van de observaties. <p>Zwols Model / Handelingsgericht werken:</p> <p>2011-2012</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Inzetten differentiatie + zelfstandig werken bij spelling ▪ Borgen differentiatie + zelfstandig werken bij rekenen <p>2012-2013:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Borgen differentiatie + zelfstandig werken spelling ▪ Verder uitbouwen differentiatie bij zaakvakken + huiswerk <p>2013-2014:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Inzetten differentiatie + zelfstandig werken begrijpend lezen ▪ Opzetten programma meerbegaafdheid groep 6-8 <p>2014-2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Borgen differentiatie + zelfstandig werken bij begrijpend lezen, spelling, rekenen ▪ Opzetten programma meerbegaafdheid groep 4-5 <p>OGW / Handelingsgericht werken:</p> <p>2011-2012</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ OGW-benadering cognitieve resultaten op groepsniveau: tijdens doelstellingengesprekken (dir. + ib), groepsbesprekingen (ib) en functioneringsgesprekken (dir.) <p>2012-2013:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ OGW-benadering cognitieve en sociaal emotionele resultaten op groepsniveau: tijdens doelstellingengesprekken (dir. + ib), 	<p>2013-2014:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uitbreiden cyclus creatieve middagen ▪ Uitvoeren van een schoolbrede projectweek <p>2014-2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Borging en voortzetting bovenstaande items <p>Informatie:</p> <p>2011-2012</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uitwerken informatievoorziening nieuwe gezinnen ▪ Facelift Website ▪ 1 panelgesprek ▪ 1 informatie/ouderavond <p>2012-2013:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aandacht voor warme overdracht ouders - school ▪ Enquête informatievoorziening richting ouders van zorgleerlingen: handelingsplannen etc. <p>2013-2014:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aandacht voor warme overdracht ouders - school ▪ Herzien beleid informatievoorziening richting ouders van zorgleerlingen: handelingsplannen etc. n.a.v. bovengenoemde enquête <p>2014-2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ idem <p>Identiteit:</p> <p>2011-2012</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Centraal stellen één identiteitsaspect: doop en verbond In overleg met MT en LC <p>2012-2013:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Centraal stellen één identiteitsaspect: In overleg met MT en LC ▪ Klassenbezoeken door LC, 1/3 deel van het team <p>2013-2014:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Centraal stellen één identiteitsaspect: In overleg met MT en LC ▪ Klassenbezoeken door LC, 1/3 deel van het team <p>2014-2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Centraal stellen één identiteitsaspect: In overleg met MT en LC ▪ Klassenbezoeken door LC, 1/3 deel van het team
--	--

<p>groepsbesprekingen (ib) en functioneringsgesprekken (dir.)</p> <p>2013-2014:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Naast groepsniveau ook benadering van cognitieve resultaten op schoolniveau. <p>2014-2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Naast groepsniveau en cognitieve resultaten of schoolniveau, worden ook de sociaal-emotionele resultaten op schoolniveau besproken. 	<p>Methoden:</p> <p>2011-2012</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Invoering van en begeleiding op nieuwe rekenmethode. ▪ Oriëntatie op breedte van het vak Engels: van groep ▪ Oriëntatie op methodiek Engels ▪ Oriëntatie op methodiek Lezen <p>2012-2013:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Invoeren nieuwe methode Engels ▪ Invoeren nieuwe methode Lezen <p>2013-2014:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Geen nieuwe methode ▪ Bezinning op leerlijn spelling <p>2014-2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ N.a.v. resultaten nieuwe keuzes maken ▪ Bezinning op leerling begrijpend lezen <p>Financiën en gebouwen:</p> <p>2011-2012</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Personeelsbegroting + jaarbegroting op 0 ▪ Afronden schilderwerk binnen ▪ Vervangen lampen centrale hal <p>2012-2013:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Personeelsbegroting + jaarbegroting op 0 ▪ Afronden schilderwerk buiten ▪ Opfrisbeurt schoolplein <p>2013-2014:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Personeelsbegroting + jaarbegroting op 0 <p>2014-2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Personeelsbegroting + jaarbegroting op 0
--	---

Bijlage 1: Visie en missie Educatis

Educatis heeft als missie:

Lerend leven

Leren en leven zijn nauw aan elkaar verbonden. Leren is noodzaak om te kunnen leven. De mens heeft de mogelijkheden gekregen om op verschillende niveaus te leren en het is een Bijbelse opdracht deze gave te ontwikkelen en te gebruiken. Het leren is gericht op het leven. Het leven heeft een tijdelijke en een eeuwige dimensie. Het lerend leven is op beide gericht.

Leven is leven voor Gods aangezicht en in verbondenheid aan de ander. De levensweg is een leerweg. Leren doen we levenslang. Leven doen we in gemeenschappen: het gezin, de familie, de straat, het dorp of de stad, de kerk, de school, kortom de maatschappij als verzameling van gemeenschappen. Leren heeft daarom als doel om te leren leven in deze gemeenschappen. Een gemeenschap heeft waarden, normen en gedragsregels. Voor Educatis zijn deze gebaseerd op Gods Woord en de daarop gegronde drie Formulieren van Enigheid. Vanuit deze basis leren we leerlingen te leven in de verschillende gemeenschappen met hun onderscheiden waarden, normen en gedragsregels.

Educatis staat voor **uitdaging** onderwijs **voor alle leerlingen**, gekenmerkt door **respect**, **veiligheid**, **verantwoordelijkheid** en **effectiviteit**.

Educatis	<ul style="list-style-type: none"> • Op de scholen van Educatis voor reformatorisch primair onderwijs staat de Bijbel centraal. • De wettelijk toegestane tijd voor godsdienstonderwijs wordt ten volle benut en mag niet voor andere vakken gebruikt worden. • Educatis wil tot meerwaarde zijn voor de aangesloten scholen. Dit moet blijken uit een hoger dan gemiddelde kwaliteit, gemeten als groei in leerprestaties van kinderen over groep1 tot en met 8 naar vergelijkbare schoolpopulaties.
Uitdagen	<ul style="list-style-type: none"> • We gaan de uitdaging aan om de kinderen de Schepper te laten ontdekken in de wereld om hen heen. • We zoeken naar uitdagende werkvormen en proberen aan te sluiten bij het ontwikkelingsniveau van de kinderen.

voor alle leerlingen	<ul style="list-style-type: none"> • Ieder kind is waardevol met de gaven die gegeven zijn. Zo worden de talenten van de kinderen in acht genomen. • De kinderen worden aangesproken op hun gaven en zij hebben zich optimaal volgens één van de vier basisoniveaus die er aangeboden worden kunnen ontplooiën. (Dit geldt voor de instrumentele vaardigheden.) • Bij de beoordeling van de leerprestaties van de leerlingen, is het van belang de invloed van het binnen de school houden van leerlingen met LGF of een indicatie voor het SBO bij de beoordeling te betrekken. • Het onderwijskundig beleid is gericht op een goede ontwikkeling van kinderen op sociaal-emotioneel vlak, alsmede het ontwikkelen van praktische en artistieke vaardigheden, naar gelang de aanleg van elk kind.
respect	<ul style="list-style-type: none"> • We onderwijzen vanuit het doel en de eis die God ons geeft: God lief te hebben boven alles en de naaste als zichzelf. • We wijzen de kinderen op de opdracht om getuige te zijn van de Heere Jezus en Zijn Woord. • We leren de kinderen beleefd en respectvol met anderen om te gaan. • De kinderen worden toegerust om om te gaan met andersdenkenden.
veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> • De kinderen mogen zijn wie ze zijn en hen wordt geleerd om met verschillende situaties om te gaan. • Orde en regelmaat geven een veilig gevoel.
verantwoordelijkheid	<ul style="list-style-type: none"> • We leren de kinderen verantwoordelijkheid te dragen voor keuzes die ze maken en de uitvoering van hun taken. We houden hierbij rekening met de leeftijd en capaciteiten van de verschillende leerlingen. • De school heeft een verantwoordelijkheid naar ouders. De communicatie met ouders verloopt professioneel. De beoordeling van de ouders over diverse schoolzaken, gemeten door onder andere een oudertevredenheidsonderzoek, zijn hoog.
effectiviteit	<ul style="list-style-type: none"> • Met ons onderwijs halen we de kerndoelen voor het primair onderwijs. • We besteden veel aandacht aan de instrumentele vaardigheden. Daarnaast vinden we dat kennis toepasbaar moet zijn.

Bijlage 2: Notitie actief burgerschap en sociale integratie

Inleiding

Scholen moeten aandacht besteden aan actief burgerschap en sociale integratie. Centraal daarbij staat de bereidheid en het vermogen om deel uit te maken van de gemeenschap en daar een actieve bijdrage aan te leveren. Scholen moeten zelf invulling geven aan dit beleid. In dit document wordt de visie van Educatis beschreven. Educatis is een vereniging voor reformatorisch primair onderwijs. De Bijbel is onze eerste en belangrijkste inspiratiebron. Het grote gebod is God liefhebben boven alles en de naaste als jezelf. Deze grondgedachte uit de Bijbel vormt het fundament van goed burgerschap. In de Bijbel wordt dit onder andere uitgewerkt door de verschillende wetten, samengevat in de tien geboden.

De kerndoelen voor het onderwijs beschrijven enkele zaken rond burgerschap. Ook wordt in de kerndoelen een relatie gelegd tussen (Nederlands) taalonderwijs en succesvolle deelname in de samenleving en aan de sociale functie van taal.

Kerndoelen

Een directe relatie met burgerschap is in de kerndoelen te vinden in het domein 'Oriëntatie op jezelf en de wereld'. De specifieke kerndoelen zijn:

- 36 De leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger.
- 37 De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen.
- 38 De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met verschillen in opvattingen van mensen.
- 39 De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu.
- 47 De leerlingen leren de ruimtelijke inrichting van de eigen omgeving te vergelijken met die in omgevingen elders, in binnen- en buitenland, vanuit de perspectieven landschap, wonen, werken, bestuur, verkeer, recreatie, welvaart, cultuur en levensbeschouwing. In ieder geval wordt daarbij aandacht besteed aan twee lidstaten van de Europese Unie en twee landen die in 2004 lid werden, de Verenigde Staten en een land in Azië, Afrika en Zuid-Amerika.
- 51 De leerlingen leren gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren.
- 52 De leerlingen leren over kenmerkende aspecten van de volgende tijdvakken: jagers en boeren; Grieken en Romeinen; monniken en ridders; steden en staten; ontdekkers en hervormers; regenten en vorsten; pruiken en revoluties; burgers en stoommachines; wereldoorlogen en Holocaust; televisie en computer.
- 53 De leerlingen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis.

Identiteit

De christelijk-reformatorische identiteit beïnvloedt onze visie op burgerschap en de maatschappij. Onze identiteit beïnvloedt het kijken naar onszelf en het kijken naar de wereld. Het heeft te maken met zelfbeeld, hoe we in de wereld staan, hoe we onszelf zien ten opzichte van de Heere en anderen. In onze optiek is opvoeden kinderen leiden naar de volwassenheid. Daarbij zien we opvoeden en onderwijzen als het ontwikkelen van een levenshouding overeenkomstig de waarden en normen van de Bijbel.

Vorming tot burgers

Veugelers (Veugelers 2003; Leenders/Veugelers 2004) onderscheidt drie typen burgerschap: individualistisch, aanpassingsgericht en kritisch-democratisch. Onze scholen werken aan kritisch-democratisch burgerschap. In onze optiek is zowel de individuele als de sociale - op het algemeen belang gerichte - ontwikkeling van belang. Waardenontwikkeling is een doorgaand proces, waarbij de kritische houding evenzeer van belang is als de communicatieve en empathische houding. Een aantal waarden die een sterk universeel karakter hebben willen we hooghouden. Hierbij denken we aan de 7 basiswaarden van de democratische rechtsstaat:

- vrijheid van meningsuiting
- gelijkwaardigheid
- begrip voor anderen
- verdraagzaamheid
- autonomie (zelfstandigheid)
- afwijzen van onverdraagzaamheid
- afwijzen van discriminatie.

Kernwoorden betreffende burgerschapsvorming

SLO heeft drie kernwoorden beschreven, waar wij alle onderdelen van burgerschapsvorming onder willen brengen.

Identiteit

Kinderen moeten leren wie ze zelf zijn en weten waar ze voor staan. Ook moeten kinderen zich bewust worden wie ze zijn ten opzichte van hun Schepper, de Heere God en de medeschepselen. Op onze scholen vindt veel reflectie plaats op het eigen gedrag en op de omgang met anderen.

Democratie

Kinderen op onze scholen moeten weten hoe de democratie werkt. Wat zijn de spelregels in de democratie? Wat zijn de grondrechten en de maatschappelijke plichten? Waarover mogen mensen meepraten en meebeslissen? Hoe ga ik om met diversiteit? Op school leren kinderen niet alleen over de democratie, maar vooral hoe ze positief deelnemen en bijdragen aan democratische processen. De school is dus ook een oefenplaats.

Participatie

Actief burgerschap betekent actief deelnemen aan de samenleving. Participatie betekent voor ons vooral deelnemen aan maatschappelijke verbanden en contact met andere inwoners van ons land en daar buiten. Kinderen leren op school vaardigheden om actief mee te doen in de samenleving. Kinderen kunnen op sommige punten betrokken worden bij het beleid van de school en stimuleren we hun eigen verantwoordelijkheid.

Visie op burgerschapsvorming en sociale integratie

Vanuit bovenstaande kaders komen we tot de volgende visie:

Leerlingen groeien op in een pluriforme samenleving en maatschappij. Onze scholen vinden het belangrijk kinderen hierop voor te bereiden. Leerlingen maken nu al deel uit van samenlevingen op klein niveau zoals het gezin, de school en de kerk. In onze optiek moeten deze micro-samenlevingsvormen de kinderen voorbereiden op de maatschappij als geheel.

Kennis van de verschillende rechtsvormen en structuren is hierbij van belang. Vanuit onze christelijk reformatische identiteit vinden we het van belang dat kinderen positief kritisch leren kijken naar de maatschappij en haar uitingsvormen. Kinderen wordt geleerd respect te hebben voor anderen, en naar anderen om te zien vanuit het Bijbels gebod tot naastenliefde.

Wij willen de kinderen brede kennis over en verantwoordelijkheidsbesef voor de samenleving meegeven. Dat uit zich in attitude en vaardigheden. In de school leren leerlingen samenleven met anderen.

Hoe maken we dat waar?

Een globale inventarisatie van tot op heden voorkomende aandachtsgebieden t.a.v. burgerschapskunde (m.n. kerndoel 37 t/m 39) levert vanuit de gestelde doelen het volgende op:

De leerlingen kennen de eigen identiteit vanuit de eigenheid van het christen zijn. Zij leren zich gedragen vanuit algemeen aanvaarde waarden en normen, die hun basis vinden in Gods Woord. (kerndoel 37)

- Lessen Bijbelse Geschiedenis, met name daar waar het gaat om invulling van de tweede tafel van de wet, het rentmeesterschap, de dienstbaarheid en gerechtigheid in de praktijk.
- Christelijke feestdagen: vieringen Kerst, Pasen en Pinksteren
- De behandeling van de Tien Geboden in de boven- en onderbouw van de school, waar het gaat om de wijze waarop we in de wereld moeten staan.
- Er is aandacht voor begeleide confrontatie met uitingen in de samenleving vanuit eigen identiteit.
- Vanuit Gods Woord komen in de Bijbelvertellingen en bij de behandeling van de geboden begrippen als soberheid, matigheid, verantwoordelijkheid, zorgvuldigheid, zorgzaamheid, kortom rentmeesterschap aan de orde.
- De kinderen krijgen voorbeelden in hun leefomgeving vanuit ouders en leerkrachten (identificatiefiguren)
- Er is aandacht met ouders als partners van de school voor omgang met elkaar, sociale cohesie, gedragsproblematiek e.d.
- De school heeft in de laatste jaren geïnvesteerd in het voeren van gesprekken met leerlingen e.d.

- De school wil door middel van het pedagogisch LVS inzicht krijgen in het pedagogisch klimaat en de veiligheid van leerlingen op school.

Schoolspecifieke zaken:

- Binnen de methode *Kinderen en hun sociale talenten* zijn er veel aandachtspunten op dit gebied. We maken binnen de methode de vertaling naar onze eigen praktijk en ook hoe we ons als christen moeten opstellen t.a.v. onze naaste.

De leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger. (kerndoel 36)

De leerlingen 'kennen' de spelregels van onze samenleving. Voor zover dat van hun leeftijd verwacht mag worden, weten ze iets van de wijze waarop onze samenleving is georganiseerd en de waarde daarvan. Ze weten ook de weg in het maatschappelijk verkeer. (kerndoel 36)

- Geschiedenis: Bij de behandeling van termen als democratie, communisme, kapitalisme, dictatuur e.d. en bij het opkomen van politieke stromingen, verzuiling en de ontwikkelingen in de 20^e en 21^e eeuw; groep 6: Het Frankische rijk, bestuur in de middeleeuwen, Bisschoppen, graven, hertogen; het belang van mensenrechten (bijv. bij de behandeling van de slavernij; Anne Frank); de behandeling van staatsinrichting; groep 8: opkomst socialisme, communisme, liberalisme e.d. bij geschiedenis, behandeling WO-II;
- Aardrijkskunde: Bij de behandeling van landen waar de kernwaarden van de democratie en goed burgerschap met voeten worden getreden; het behandelen van actuele spanningen en conflicten in de wereld tegen hun achtergrond; het behandelen van andere godsdiensten en levensovertuigingen.
- Aan de hand van de actualiteit komen onderwerpen als politie, rechtspraak, verantwoordelijkheid van de burger en dergelijke regelmatig aan de orde.

Schoolspecifieke zaken:

- We bespreken met de kinderen het actuele nieuws.
- We bezoeken Prinsjesdag en geven in een lessenserie rond deze dag aandacht aan dit onderwerp.

De leerlingen begrijpen dat ze met behoud van de eigen identiteit onze naaste met respect tegemoet dienen te treden, waarbij verschillen in uiterlijk, leefwijze of in overtuiging niet mogen leiden tot afwijzing. (kerndoel 38)

- Lessen Bijbelse geschiedenis: Gastvrijheid van Abraham bijv. leven van de Heere Jezus, die omging met hoeren en tollenaars; Barmhartige Samaritaan.
- Leerkrachten spreken met respect over de naaste, van welke aard of achtergrond dan ook
- Er is respect tussen leerkrachten en leerlingen onderling,
- We leren kinderen respect hebben voor anderen, ook voor personen met andere opvattingen die wel eens onze school bezoeken.
- Er is een pestprotocol en een protocol kindermishandeling, hetgeen gebruikt wordt in dien dit nodig of wenselijk is.
- De school heeft een vertrouwenspersoon aangesteld, waar leerlingen naartoe kunnen als ze zich onveilig voelen.

- Binnen onze scholen hanteren wij het visiedocument van de VGS. Dat is als bijlage bij dit document gevoegd.
- Homohaat actief wordt tegengegaan, ook wanneer deze zich aandient in de zogenaamd 'onschuldige' vorm van grapjes en terloopse opmerkingen.
- Binnen het veilige schoolklimaat hebben leerlingen en medewerkers ruimte en veiligheid om uit te komen voor hun homoseksuele gerichtheid. Tegelijk is er openheid om elkaar in liefde aan te spreken op verkeerd gedrag.
- De school besteedt veel aandacht aan het bevorderen van de sociale competenties van leerlingen zoals het omgaan met elkaar en anderen, samenwerken, oplossen van problemen, gesprekken voeren met kinderen e.d.
- De school confronteert leerlingen binnen de schoolmuren met andersgezinden: er komen bijv. mensen van bureau Halt spreken over groepsdruk.
- Geschiedenismethode in groep 7: Tolerantie (Willem van Oranje) remonstranten/ contraremonstranten, behandeling slavernij (VOC), kolonialisme, Beeldenstorm, opkomst politieke partijen, wereldoorlogen, antisemitisme, de maatschappij in de jaren '60 tot '80, enz.
- Taal, diverse thema's.

Schoolspecifieke zaken:

- Groep 8 volgt lessen van HALT.
- Er is een pestprotocol aanwezig
- We hebben in intern vertrouwenspersoon, waar kinderen en ouders terecht kunnen.
- Zie verder de inhoudsopgave van de geschiedenis-, aardrijkskunde en sovamethode.

De leerlingen hebben kennis van de achtergronden van andere culturen. Zij begrijpen de situatie en de mogelijke problematiek van mensen die vanuit niet westerse cultuur in Nederland wonen. Ze leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de multiculturele samenleving een rol spelen. (kerndoel 38)

- Het behandelen van andere godsdiensten en levensovertuigingen bij aardrijkskunde en via thema's en projecten.
- Bijbelverhaal, ontvangstgesprekken, gesprekken n.a.v. het Bijbelverhaal.
- Bij de diverse zaakvakken komt dit nadrukkelijk aan de orde (zie inhoudsopgaven en onder andere de doelen van geschiedenis en aardrijkskunde).

Schoolspecifieke zaken:

- We volgen lokale initiatieven, zoals dag van respect etc. en kijken of we hierin kunnen participeren.
- Regelmatig worden er sprekers van stichting uitgenodigd die werken in het buitenland.

De leerlingen kennen enkele problemen uit onze multiculturele samenleving en hebben hierover nagedacht. (kerndoel 38)

- Aan de hand van actualiteiten wordt gesproken over de vreemdelingen in ons land. Bijv. de vluchtelingenproblematiek, asielzoekers

e.d.

- Ieder jaar is in de Aardrijkskundemethode een hoofdstuk aan multiculturele samenleving gewijd.

Schoolspecifieke zaken:

- Dit komt aan de orde bij de bespreking van de kranten in de groep.

De leerlingen zijn hulpvaardig.

- Vanuit onze richtinggevendende uitspraak 'We willen onze kinderen stimuleren meer samen te werken en te spelen' wordt hieraan dagelijks op veel momenten aandacht gegeven.
- Er is veel aandacht voor het creëren van een veilig pedagogisch leer- en leefklimaat op school.

Schoolspecifieke zaken:

- Naast bovenstaande zijn er ook verschillende taken in de school die door leerlingen worden uitgevoerd omdat we samen verantwoordelijk zijn voor een prettige leefomgeving denk aan corvee in de klas, het helpen bij activiteiten, etc.

De leerlingen kunnen samenwerken met anderen. Ze kunnen hun eigen standpunt op een goede manier naar voren brengen en weten hoe ze tot een gemeenschappelijk standpunt kunnen komen.

- Een kritische houding ontwikkelen: kritisch waarnemen en lezen.
- Er is aandacht voor coöperatief leren volgens vastgestelde regels in de groepen.

Schoolspecifieke zaken:

- Zie handleiding Kinderen en hun sociale talenten
- We werken met de Taakplanner en het planbord.

De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen. (kerndoel 34)

- Biologie en EHBO: Er is aandacht voor de gezondheid en veiligheid van de leerlingen zelf en anderen. In diverse hoofdstukken wordt hier aandacht aan gegeven.

Schoolspecifieke zaken:

- Tijdens de thema's in de onderbouw is aandacht voor de persoonlijke verzorging.

- De methode Wonderlijk Gemaakt geeft aandacht aan persoonlijke verzorging.

De leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer en als consument (kerndoel 35)

- Verkeer: als deelnemer in het verkeer worden de leerlingen gewezen op hun verkeersgedrag: jezelf en anderen niet moedwillig in enig gevaar begeven (HC 105). Vanuit de verkeersmethode worden de lessen gegeven.

Schoolspecifieke zaken:

- We doen mee met het theoretisch verkeersexamen.

De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu (kerndoel 39)

- Tijdens de biologie en aardrijkskunde komen onderwerpen als klimaatverandering en milieuproblematiek aan de orde.

Schoolspecifieke zaken:

- We bespreken dit vanuit de krant.
- Zie handleiding Biologiemethode.
- Regelmatig wordt er een excursie gepland in het kader van milieu (bijv. programma Zeumeren)

Bijlage 3: Borgingsdocument werkafspraken Willem Farelschool Versie: april 2011

Met betrekking tot:
ZIEN/KIJK/sova/Zwols Model/zelfstandig werken/thematisch werken

Groep 1/2

Afspraken bij het gebruik van het planbord, mag- en moettaken

	Afspraak	Opmerkingen
a.	Het planbord wordt in alle groepen gebruikt.	- Kinderen moeten goed zicht hebben op het planbord.
b.	Opbouw en instructie zijn belangrijk.	- Instroomkleuters krijgen stapsgewijze alles uitgelegd.
c.	Bij een themahoek hangt een lijst. Eerst krijgt ieder kind de kans om een hoek te kiezen, als ieder kind in de hoek geweest is mag je opnieuw kiezen.	
d.	Er wordt voor gezorgd dat alle kinderen in alle werkhoeven komen.	
e.	De volgorde van het kiezen wordt zichtbaar bij het planbord.	
f.	De planning loopt zo vlot mogelijk.	
g.	Achter de moettaken moet een uitroepteken geplaatst worden.	
h.	We letten op de kwetsbare kinderen, hun kaartjes mogen niet kwijtraken.	
j.	De plaatjes boven op de tafel corresponderen met de symbolen boven het planbord.	
k.	Het systeem met de ketting functioneert goed.	Wanneer er een voortgangsrondje is gemaakt door de leerkracht, na het plannen, doet de juf de ketting om en is 10 minuten niet aanspreekbaar. Kinderen met een dringende vraag, mogen door anderen geholpen worden. Zelf kun je nu max. 10 minuten specifieke hulp bieden.
l.	De eigen kaart wordt gezet bij de groep waar je als juf hulp geeft.	
m.	We oefenen met mag en moet taken.	
n.	We helpen zwakke kinderen bij het plannen van mag en moettaken, we benaderen hen positief.	
o.	We hebben een vorderingsgericht overzicht van de kinderen door alleen de moettaken te registreren.	
p.	De registratiekaarten hangen op de plek waar ze gewerkt hebben.	
q.	Boven het planbord is aangegeven hoeveel speel/werkmomenten er nog zijn voor de kinderen om hun moettaak uit te voeren.	

Afspraken bij het thematisch werken

	Afspraak	Opmerkingen
A	Voor het ontwikkelen van een thema werken we telkens voor het thema het registratieformulier uit. Tegelijkertijd zijn we vrij dit aan te vullen en aan te passen in de loop van het thema.	Er is sprake van een rijke leeromgeving. In het lokaal moet zichtbaar zijn wat het thema is.
B	Het themaregistratieblad wordt wekelijks van te voren overgenomen in het logboek.	
C	We zorgen dat bakken met benodigde materialen klaar liggen, een week van te voren.	
D	Alle themaregistratieformulieren + evaluatieformulieren worden na elk thema gemaild naar Cobi, deze slaag het op de L schijf op. Daarnaast wordt per thema een bak gemaakt met bijbehorende materialen, deze bakken staan op zolder. Materialen behorend bij de thema worden ook in dezelfde bak bewaard.	-
E	Kinderen kunnen zelfstandig aan de slag zodat de juf tijd heeft voor observeren en begeleiden van bepaalde hoeken.	
F	Er wordt bij elk thema gebruik gemaakt van één van de routines van taalfontein.	
G	Per thema wordt een woordenschat aangeboden van minimaal 10 nieuwe woordenschatwoorden. Nieuwe woorden: nog niet klassikaal aangeboden en woorden met een extra dimensie rond het thema.	
H	Elk thema wordt geïntroduceerd met een woordweb.	
I	Een nieuw thema wordt gestart met een inspirerende introductie en met een woordweb.	
J	Combinatieklas 1-2: Binnen de verschillende opdrachten in de hoeken en tijdens het werken wordt verdieping aangebracht voor leerlingen groep 2.	Voor het werken aan vastgestelde doelen (bijv. tellen t/m 20) worden aparte momenten gecreëerd (kleine kring).
K	Elk thema omvat als basis minimaal drie themahoeken met een bepaald doel.	
L	Na de herfstvakantie maken de kinderen per week twee moettaken en twee magtaken. Het aantal moettaken groeit in de loop van de week voor groep 2.	
M	Gedurende een thema vinden er in totaal 8 rekenactiviteiten plaats.	Onder rekenactiviteiten verstaan we: meten, meetkunde en tellen.
N	Gedurende een thema vinden er in totaal 10 taalactiviteiten plaats.	Onder taalactiviteiten verstaan we: Mondelinge taalontwikkeling, geletterdheid en auditieve waarneming.

Afspraken bij KIJK

	Afspraak	Opmerkingen
A	We vullen voor zes kinderen de lijnen in die we gezamenlijk afgesproken hebben.	Het betreft de volgende lijnen: Sociaal emotionele ontwikkeling: <ul style="list-style-type: none"> - Relatie met volwassenen - Relatie met andere kinderen Speel en werkgedrag: <ul style="list-style-type: none"> - Spelontwikkeling - Taakgerichtheid Mondelinge taalontwikkeling Symboolverkenning
B	We kiezen voor 2010-2011 in ieder geval: <ul style="list-style-type: none"> - Twee zwakke kinderen - Twee middelmatige kinderen - Twee sterke kinderen 	We richten ons dit jaar vooral op de kinderen die in aanmerking komen voor doublersen/versnellen.
C	Wat betreft het invullen van het boekje: Bovenaan de blz. vullen we de chronologische leeftijd van de leerling in. Bij de lijnen die observeren kleuren we de lijn in, na het observeren, tot waar de leerling zit qua ontwikkeling. Door middel van het inkleuren van de hokjes geven we aan of het kind het gedrag af en toe, vaak of erg veel invult.	
D		-

Groep 3 t/m 8:

Afspraken bij het zelfstandig werken

	Afspraak	Opmerkingen
a.	Het tijdstip dat er gebruik wordt gemaakt van het model <i>Zelfstandig Werken</i> wordt door de leerkracht bepaald. In de praktijk zal het veel worden gebruikt bij oefentaken die door de meeste leerlingen worden beheerst, en bij instructielessen van taal of rekenen, waarbij de vlottere kinderen verder kunnen en anderen nog moeten worden geholpen in de instructie (verlengde instructie).	Stoplicht bewaren voor het moment van zelfstandig werken. Dus niet op momenten dat jij klassikale instructie geeft. Rood licht kan gepaard gaan met instructie aan kleine groep.
b.	Bij het Zelfstandig Werken wordt gebruik gemaakt van een stoplicht. Er zijn drie kleuren.	a. <u>Rood</u> : je mag niets aan de leerkracht vragen, ook niets aan je burens. Als je het niet snapt, ga je met iets anders verder. Leerkracht neemt initiatief tot hulp. b. <u>Oranje</u> : je mag geen vragen aan de leerkracht stellen, maar je mag wel

	De stoplichtkleuren kunnen meerdere malen per les en door elkaar gebruikt worden! Er kan gebruikt worden van de combinatie oranje/groen.	overleggen met degene die naast je zit. c. <u>Groen</u> : je mag vragen stellen aan de leerkracht. Deze heeft een vaste looproute en komt bij iedereen langs. Afgesproken is om deze kleur wel te gebruiken bij delen van verwerkingslessen en niet bij de instructielessen. Initiatief tot hulp komt van de leerling.
c.	Tijdens de gehele les gebruiken de kinderen een <i>kleurenkaartje</i> (rood en groen) om hulp van de leerkracht te vragen. Dit voorkomt het langdurig 'gehengel met vingers'. Als de leerling hulp nodig heeft, legt het zijn/haar kleurenkaartje op rood en gaat verder met een ander deel van zijn taak.	Er is tijdens de rode en oranje tijd een ontsnappingsclausule ingebouwd voor kinderen die echt niet verder kunnen. Zij leggen het vraagkaartje op hun tafel. In deze noodgevallen komt de leerkracht naar hen toe of roept hij hen bij zich. Hierbij moet de leerkracht stimuleren dat dit echt alleen gebeurd in noodgevallen. Tijdens de groene periode wordt het vraagkaartje gebruikt om hulp van de leerkracht te vragen. Dit voorkomt langdurig 'gehengel met vingers'. Na het neerleggen van het kaartje gaat de leerling verder met een ander deel van zijn taak.
d.	Eventueel kunnen de oranje en de groene kleur gelijktijdig gebruikt worden. In die situatie kan een leerling: a) overleggen met degene die naast hem/haar zit en b) zijn/haar vraag aan de leerkracht stellen die op zeker moment langskomt.	-
e.	De leerkracht gebruikt bij voorkeur een vaste looproute door zijn of haar klas. Dit geeft leerlingen informatie over zijn komst en geeft de leerkracht de garantie dat hij of zij geen leerlingen vergeet. Hiervan wordt gebruik gemaakt bij het groene licht.	-
f.	Na de les vindt regelmatig een nabespreking plaats over het werken met het model; wat vonden de leerlingen en wat vond de leerkracht.	
g.	We streven ernaar dat de kinderen in de loop van de jaren steeds langer bezig kunnen zijn met de rode periode van het zelfstandig werken.	- groep 1-2 5-10 minuten - groep 3-4 15 minuten - groep 5-6 20 minuten - groep 7-8 30 minuten
h.	Na de herfstvakantie: Groep 5/6 één keer per week een uur werken met taakplanner. Groep 7/8 twee keer per week een uur werken met taakplanner. Groep 4: vanaf de voorjaarsvakantie één keer per week een uur werken met taakplanner.	Elke collega is verder vrij deze tijden verder uit te bouwen, afhankelijk van zijn of haar klas. Aan het einde van het jaar stellen we opnieuw een aantal uren vast waarop het jaar 2011-2012 met taakplanner wordt gewerkt.
i.	De invulling van de taakplanner: Een aantal moettaken: bevat stukken stof uit reguliere stof. Een aantal magtaken: bevat een aantal keuzeonderdelen als: loco, piccolo, een spel, etc. Logischerwijs zal de taakplanner van groep 5/6 aan het begin nog niet te veel stof bevatten. Hooguit twee of drie moettaken.	Moettaken: er kan gedacht worden aan: - spelling - rekenen - taal - keersommen - verwerking zaakvakken Magtaken: er kan gedacht worden aan:

		<ul style="list-style-type: none"> - piccolo - varia - loco - spelen - lezen - ict
j.	Voor het invullen van de taakplanner wordt het programma 'Taakplanner 2' gebruikt, te vinden op het netwerk.	Optie: Aanhouden van de drie weken cyclus van rekenen/taal. Op deze wijze kan er in elke derde week van deze cyclus gebruik gemaakt worden van de extra werkbladen van Pluspunt/Taalfontein.
k.	Tijdens het werken met taakplanner kan de leerkracht extra RT aan zijn of haar leerlingen geven.	In groep 7/8 kan in de loop van de tijd gebruik gemaakt worden van speciale instructie op bepaalde onderdelen, op bepaalde tijden. Dit kan op de taakplanner aangegeven worden.

Afspraken rond differentiatie rekenen

	Afspraak	Opmerkingen
a.	We streven zoveel mogelijk naar synchronie en homogeniteit. Dus niet als dwangbuis, maar optimaal.	
b.	We onderscheiden drie niveaus in de klas: zwak, gemiddeld en sterk	
c.	Deze niveaus heten blauw, geel en rood. Deze kleuren zijn d.m.v. stickers zichtbaar gemaakt op de schriften.	<ul style="list-style-type: none"> - blauw komt overeen met CITO A, geel met B/C en rood met D/E - We werken in ieder geval met de verschillende niveaus bij rekenen en spelling. - Groep 3 begint in het voorjaar met de groepsindeling. - Op het bord maken we duidelijk wat welke groep moet doen en wat niet.
e.	We geven voor de zomervakantie onze indeling door aan de leerkracht van de volgende groep.	<ul style="list-style-type: none"> - Alle collega's delen de groep in en bespreken dit met de collega van de volgende groep. Hierbij kan de IB'er ondersteunen. Hiervoor wordt in voorjaar 2011 een bepaald ontwikkeld, voor de juiste overdracht.
f.	De leerkracht bepaalt het niveau. Hij maakt daarbij o.a. gebruik van Cito-scores en criteria uit de map ZM	
g.	Tussentijds kunnen kinderen altijd verhuizen van niveau.	<ul style="list-style-type: none"> - De leerkracht zorgt ervoor dat het schema op het netwerk up-to-date is. Zo kan de IB'er altijd zien op welk niveau de kinderen werken.
h.	Er kunnen ook kinderen met een eigen programma in de klas zitten. (Niveau 1). Hierbij speelt de IB'er een rol.	<ul style="list-style-type: none"> - De leerkracht is verantwoordelijk voor de uitvoering van het eigen programma van het kind, maar de coördinatie ligt bij de IB'er. - Een kind kan alleen in dit niveau geplaatst worden na een teambesluit.
i.	Er kunnen ook kinderen met een eigen programma in de klas zitten. (Niveau 5). Hierbij speelt de IB'er een rol.	<ul style="list-style-type: none"> - De leerkracht is verantwoordelijk voor de uitvoering van het eigen programma van het kind, maar de coördinatie ligt bij de IB'er. - Een kind kan alleen in dit niveau geplaatst worden na een teambesluit.
j.	We volgen op hoofdlijnen de niveaubeschrijvingen in de map Zwols Model	
k.	Op de L:\-schijf worden mappen geplaatst waarin de meest up-to-date schema's bewaard worden.	
l.	De differentiatie van lesstof staat verwoord op het bord, in de	

	juiste kleuren.	
--	-----------------	--

Afspraken rond verrijking

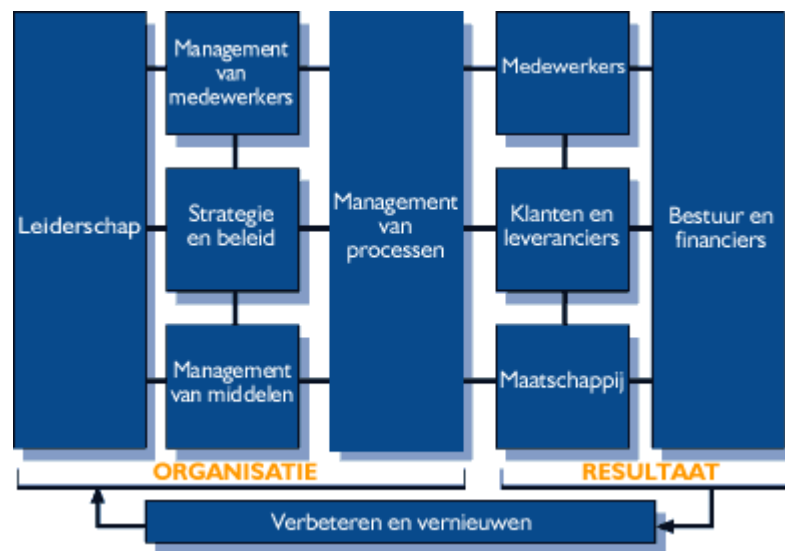
	Afspraak	Opmerkingen
a.	Ten aanzien van de verrijking (vierde niveau) wordt uitgegaan van datgene wat in de map Zwols Model is aangegeven.	
b.	Aan het begin van het jaar worden in elke groep enkele leerlingen geselecteerd die met verrijkingsmateriaal (blauwe groep) mogen werken.	<ul style="list-style-type: none"> - De beste leerlingen uit groep 7/8 (A+) uit de blauwe groep werken met compacten en verrijken. De invulling hiervan staat vast. - De gewone blauwe groep kan eventueel ook compacten.
c.	Bij deze selectie wordt gebruik gemaakt van de criteria uit de map Zwols Model.	
d.	Het aantal verrijkingsleerlingen kan, afhankelijk van de groep, verschillen.	- We streven naar een acceptabel aantal (niet 50% van de groep)
e.	Tijdens de informatieavond wordt uitgelegd welke differentiatiegroepen er in de klas zijn, tijdens de contactavonden horen de ouders in welke groep hun kind zit. Dit is ook zichtbaar op het rapport.	<ul style="list-style-type: none"> - Op de website plaatsen we een document over het werken in de verschillende niveaus. We leggen uit dat er kinderen werken met verrijkingsmateriaal. Dat doen we ook in de nieuwsbrief. - Op de rapportenavonden en tijdens oudercontacten kan dat verder toegelicht worden.
f.	Verrijkingsmateriaal kan alle vakgebieden betreffen. Het is daarbij niet verplicht dat na de rekenles ook rekenverrijking plaats heeft (of taalverrijking na de taalles). Dit kan wederzijds verschillen.	<ul style="list-style-type: none"> - We zetten het in voor rekenen en taal in alle groepen. De andere vakgebieden zijn ter invulling van de leerkracht. - Pieter maakt een format waarin het extra werk en het verrijkingsmateriaal vermeld kan worden. - De gele groepen krijgen ter stimulans extra stof aangeboden met meerdere vakinhouden. De blauwe groep krijgt extra rekenstof.
g.	De leerkracht zorgt wel voor een gevarieerd aanbod, waardoor de vakkenspreiding vanzelf tot zijn recht komt.	
h.	Het verrijkingsmateriaal voldoet aan de criteria zoals genoemd in de map Zwols Model.	
i.	In de map staat verwoord welke extra stof behoort bij welk niveau.	

Afspraken bij ZIEN:

	Afspraak	Opmerkingen
A	Voor de groepsbespreking met de IB-er vullen we de ZIEN vragenlijst in voor de leerlingen van onze klas.	
B	Vanaf januari 2011 vullen de leerlingen van groep 5 ook de leerlingenvragenlijsten in.	Deze vragenlijsten zijn voor onze school vanaf 1 december 'gereed'.
C	Beide overzichten worden meegenomen ter informatie tijdens de groepsbespreking met de IB-er.	
D	We gebruikend e ZIEN vragenlijsten vooral om informatie te	Het vergelijken van de lijst die ingevuld is door de leerkracht en de lijst die

	verkrijgen over het sociaal emotionele functioneren van onze klas.	ingevuld is door de leerling, geeft juist de correcte informatie.
E	Indien nodig wordt er een groepsplan gemaakt voor een klas, n.a.v. de ZIEN overzichten. Bij zorgen rond een individueel kind, n.a.v. de overzichten, kan ook gekozen worden voor het opstellen van een individueel plan.	We moeten er rekening mee houden dat een bepaalde kleur niet per definitie een bepaald beeld geeft. Zo kan een rode uitslag bij een bepaald kind reden tot zorg geven, terwijl het bij een ander kind verklaarbaar is en weinig reden tot zorg geeft.

Bijlage 3: Kwaliteitsbeleid

Voortdurend verbeteren en vernieuwen is nodig om de continuïteit van de organisatie veilig te stellen.

Het INK-model bestaat uit 9 aandachtsgebieden.

In het resultaatdeel kijken we naar wat we hebben bereikt en in het organisatiedeel kijken we naar de manier waarop we werken en hoe de organisatie is ingericht.

Binnen het INK-model is het verbetermechanisme gebaseerd op de regelkring van dr. W. Edwards Deming, de PDCA-cyclus.

Plan: Bepalen van de richting, stellen van doelen en plannen van de uitvoering.

Do: Inzet van medewerkers en middelen en uitvoeren van het werk.

Check: Meten of de gestelde doelen zijn gerealiseerd.

Act: Analyseren van de metingen en aanbrengen van blijvende verbeteringen.

Hieronder zijn de verschillende fasen uitgewerkt en worden de instrumenten genoemd die gebruikt worden in de verschillende fasen. De nieuwe versie van Werken met Kwaliteitskaarten wordt gebruikt als middel om gestalte te geven aan de PDCA-cyclus.

Plan

Plan bestaat uit de aandachtsgebieden Leiderschap en Strategie en beleid.

Leiderschap

De manier waarop de leiding de organisatie inspireert tot voortdurende verbetering.

Hierbij spelen een rol:

- de visie van de leiding op de toekomstige ontwikkeling (**Schoolplan**)
- de structuur en cultuur van de organisatie om de visie te kunnen realiseren (**personeelsenquête, formatieplan**)
- welke faciliteiten en ondersteuning worden verleend en hoe de leiding op alle niveaus daadwerkelijk het goede voorbeeld geeft (**veiligheidsplan, formatieplan, gesprekkencyclus met BM en competentieprofiel directeur**)

Strategie en beleid

De manier waarop de organisatie haar missie implementeert door een heldere voor alle groepen belanghebbenden uitgewerkte strategie en hoe deze wordt vertaald in concreet beleid, plannen, budgets. Het gaat ook over informatiebronnen die aan de strategie ten grondslag liggen en de wijze waarop intern en extern wordt gecommuniceerd. (**Schoolplan, jaarplannen, begroting, jaarverslag**)

Do

Do bestaat uit de aandachtsgebieden Management van medewerkers, Management van middelen en Management van processen.

Management van medewerkers

De manier waarop de kennis en inzet van de medewerkers maximaal wordt benut.

Hierbij spelen een rol:

- het personeelsbeleid dat hieraan ten grondslag ligt;
- de investering in kennis en vaardigheden van medewerkers;
- de waardering en het respect voor de inspanningen van medewerkers;
- de zorg voor het welzijn van medewerkers.

(**Formatieplan, personeelsbeleidsplan, gesprekkencyclus met personeel**)

Management van middelen

De manier waarop vanuit de strategie en het beleid de beschikbare middelen (geld, kennis, technologie, materialen en faciliteiten) worden aangewend om de activiteiten van de organisatie efficiënt en effectief uit te voeren. Ook de manier waarop samengewerkt wordt met ouders om de toegevoegde waarde in de keten te vergroten, valt onder Management van middelen.

((meerjaren)begroting, meerjaren-onderhoudsplan)

Management van processen

De manier waarop de organisatie vanuit de strategie en het beleid haar processen identificeert, ontwerpt, beheerst en waar nodig verbetert of vernieuwt. Aandacht voor de specifieke eisen en mogelijkheden van de professional, het type medewerker dat met kennis van zaken en ervaring vaak autonoom moet handelen.

(Borgingsdocumenten onderwijsvernieuwingen, interne organisatie leerlingzorg)

Check

Het resultaat van de bedrijfsvoering is te meten. In het INK-managementmodel worden vier groepen belanghebbenden onderscheiden:

- Klanten en leveranciers
- Medewerkers
- Maatschappij
- Bestuur

Per groep belanghebbenden wordt gevraagd naar de opzet van de meting en de uitkomst, onder te verdelen in output, tevredenheid en gedrag.

Klanten en leveranciers

De bereikte resultaten voor klanten en partners waarmee wordt samengewerkt, zijn van groot belang voor de continuïteit van de organisatie. Daarom is het nodig om te weten hoe zij uw producten, dienstverlening en samenwerking waarderen. Wat is hun mening over uw product of de dienstverlening? Hiervoor is de mening van ouders en kinderen in een schoolorganisatie van groot belang.

(Ouderenquête, leerlingenquête)

Medewerkers

Bij de resultaten voor medewerkers spelen onderstaande vragen een rol:

- hoe denken medewerkers over hun organisatie?

- voldoen het werk en de organisatie aan de verwachtingen van medewerkers in materiele en niet-materiële zin (ontwikkeling, uitdaging, motivatie)?
  - wat voor een organisatie wilt u zijn voor uw medewerkers en maakt u dat ook waar?
- (Personeelsenquete, gesprekkencyclus, personeelsbeleidsplan)**

Maatschappij

Het resultaat van de inspanningen van de organisatie om naast haar primaire, klantgerichte taken in de bedrijfsvoering rekening te houden met de behoeften en verwachtingen van de lokale, nationale en internationale omgeving.

(Inspectiebezoeken, buurtonderzoeken, lokale onderzoeken burgerschap e.d.)

Bestuur

Hoe waardeert het bestuur de inspanningen van het management?

Hierbij spelen onderstaande vragen een rol:

- hoe beoordelen zij de prestaties van het management?
- zijn de financiële en operationele doelstellingen behaald?
- welke ruimte wordt geboden voor investeringen?
- wat zijn de lange termijn perspectieven om de visie van de leiding te kunnen realiseren?

(Beoordeling jaarplannen en functioneren directie)

Act

Na het uitvoeren van een diagnose beschikt de school over allerlei verbeterideeën. Eerder te veel dan te weinig. de Act-fase dient om hier orde in aan te brengen, samenhang te ontdekken en prioriteiten te stellen. Onderdeel van het blok 'verbeteren en vernieuwen' is een analyse van de organisatiecultuur en daarop voortbouwend de aanzet tot een verbeterplan.

(Analyse van alle enquêtes, evaluatie jaarplannen, verbeterplannen na inspectiebezoeken etc.)